

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

B lyegtelen levelet nem fo-
gadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35.,
illetve Kispást-tér 4. sz. alatt
R. Vozáry Gyula munkánál. — Ide
intézendők a kiadóhivatalt illető
előfizetés, hirdetés, nyiltér
és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros betűsor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Janosi-utca Czikora-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal.
Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Bornemisza István országos képviselő beszéde.

T. Szerkesztő ur! Beesés felszólításának kívánok eleget tenni, midőn járásunk közszereteté és becsülésnek örvendő képviselője Bornemisza István urnak az erdővédelem ügyében mondott beszédét, mit időközileg sikerült megszerezniem, a „Gömör-Kishont“-ban leendő közlés végett tisztelettel ide zárom. Örömmel teszem ezt, nemcsak azért, mert e beszéddel járásunk képviselője köz-elismerést aratva, a mi benne való örömmünk és dícserejünk emelte, hanem azért is, mert a tárgy, melylyel beszédében foglalkozik, nagyon közelről érinti megyénk erdőkoszorúza felvidékét, birtokosait s erdei munkálatokkal foglalkozó lakosait.

Hogy e beszéd mennyire méltó az ismertetésre, igazolja az a méltatás, melylyel nemcsak az országgházban, hanem a politikai lapokban is találkozott. Így ki kell emelnünk, hogy bár a függetlenségi padokról volt mondva, mégis általános helyesléssel kísértetett, az „Egyetértés“-ben Törs Kálmán vezércikkét irt róla; a „Pesti Napló“, „Pester Lloyd“ hízegően nyilatkozott felőle.

Szívöl üdvözöljük derék képviselőnk, ki ott emeli fel szavát, hol a gazdaközönség érdekei leginkább megkívánják. Erre tett ígéretet, midőn a mandatum részére legelőször fölajánlva lett, s ígéretét be is váltotta becsülettel. Azóta ismét felszólt a marhasó olesóbbá tétele ügyében, a mi szintén fontos zsebbeli kérdés a gazdaközönségre nézve. Vajha méltó megszínlelésben részesülne a kormány részéről!

A beszéd egész szövegében így hangzik:

T Á R C Z A.**Elhagy már engem. . . .**

Elhagy már engem, el, a muzsa,
Utolszor szól ma ajkamon,
Ez az ének lehet utolszor,
Hattyudal lesz tán e dalom.

A némuló koboz zenéje
Míg eszenden elhangzik, el,
A vágy sólyom szárnya lelkem,
Dallva nem száll magasba fel.

A tűz mi keblemet hevíté,
Mi lelkem égő lángja volt;
Lobban, ellobban, s ha kiégett,
Hideg üszög, hamvába holt.

Eltűnnek a bűbajos álmak,
Abrándiból mit alkotott
A szív, majdan feledi lassan
Hogy álmodott, ábrándozott.

A fény, mi átölelt, kialszik,
A szív maga eszéggedt, beteg.
Vesztett ábrándja, fényes álmán
Ah! a való oly bus, rideg.

Tavaszi virága, ősz harasztja
Sárgán omló, hulló haraszt,
Az ébredő, hunyó természet
Nem von többé, és nem maraszt.

Mind hasztalan tárja ki keblét,
Hiába nyitja eszarnokát
A kikelet temploma, dalra
Nem kelti többé dalnokát.

Isten veled: erdő, mező, lomb.
Abrándok, álmok fényhona,
Elhagy már engem, el, a muzsa;
Nem dallok én többé soha.

* * *

Bobó beszéd, mit is beszélek . . .
Feleségem hozzám simul,
Odalesz a boru egyszerre,
Mint nyári felleg elvonul,
Szívem lelkem megittasulva,
Mint harmatos fa levele . . .

Tisztelt ház! Valahányszor e tárcza költségvetéséről felszólalni bátor voltam, soha sem volt más ezélem, mint rámutatni azokra az intézkedésekre, melyek meggyőződésem szerint célszerűek, vagy célszerűtlennék. Hogy felszólalásomnak most sines semmi politikai tendenciája, azt mindjárt is bebizonyítom azzal, hogy a mit a tudósdáról tegnap Tisza Lajos gróf az erdők védelmére felhozott, én e padokról teljesen magamévá teszem. Nemrég értesültem arról, hogy a t. kormány a felső Tisza vidéken nagyobb letarolt erdőterületeket meg akar vásárolni. Örömmel üdvözölöm e szerencsés gondolatot, melytől többféle hasznót remélek. Az a kiadott pénz, nem lesz kiöbva, de idővel kamatosztó megtérül. Az a terület arra lesz szánya, hogy ezentul is erdő legyen rajta, és így az alatta levő lapályok is meg legyenek óva a gyakori áradásoktól (általános élénk helyeslés). Aki a hegyvidéket ismeri, tudja, hogy az erdők legtöbb védőbástyái az aluttak levő lapályok. Az erdővel benőtt magas hegyoldalak sohasem eresztik a vizet oly rohamosan a lapályra, mint a letarolt hegyoldal, a melyről a lerohanó víztömegek alámosásokat idéznek elő és beiszapolják az aluttak levő vidéket.

Midőn tehát ez intézkedést helyeslem, bátorodom felhívni a t. kormány figyelmét más erdővidékek gazdaságára is; mert t. ház a mint gróf Tisza Lajos képviselő ur jelezni méltóztatott, sok helyen ép ott van az erdőgazdaságat legjobban elhanyagolva, a hol az én teljes meggyőződésem szerint a talaj semmi másra nem alkalmas, mint csupán fenyvesek nevelésére. En nem akarom a miniszter urat semmiféle mulasztással vádolni, vagy eljárása fölött kritikát gyakorolni, mert nem oly régen vette át azt a tárczát, hogy megkívánhatnók tőle, hogy figyelmét minden egyes ágra már is kiterjessze. Azonban t. ház, a gyors és erélyes intézkedés minél előbb szükségessé vádik, mert aki az itteni erdőgazdaságot megtekinti, sohasem fogja azt elhinni, hogy Magyarországon van erdőörvény, de azt sem, hogy vannak állami erdőfelügyelők. Mert mi a szokás nálunk? A fenyvest kivágják, fáját értékesítik, azután egy ideig legelőnek használják, míg lesiklik róla a vékony termő réteg. — Ha ez lesiklott és hasznavehetetlen szikkatommegé vált, (igaz, úgy van a szélső baloldalon) átmevén adásvevési-szerződés nélkül a mormoták és zergék birtokába. (Derűltég.) En nem kívánom t. ház azt, hogy az illető az erdőnek vagyis a

fának hasznát ne vegye; jól tudom, hogy a fenyves arra van hivatva, hogy mikor a vágásra megérett, kivágják, és az a tulajdonos, ki már régóta várja azt a jövedelmet, melyet belőle huzhat, ezt is megkapja. (Általános helyeslés.) De azt hiszem, hogy ha ez az erdő kivágatot, ennek nem az a következése, hogy ezzel többet semmit sem gondoljunk, hanem tilalmazzuk, és amint a fenyves természete megkívánja, ültessük is, mert a méltányosság is azt kívánja, hogy ha én valaminek hasznát vettem, gondoskodjam arról, hogy az utódom is huzzon idővel belőle hasznót. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon). De t. ház, nagyon kevés példáját látjuk annak, hogy az erdő kellőleg óvatnék, míg száz meg ezer hold pusztul el, és ezt tapasztalásomból mondhatom, és bárkinek is hajlandó vagyok bebizonyítani. — addig az erdő gondozásának nagyon kevés példáját látjuk. — Már pedig t. ház semmiféle érvelés sem ingathatja meg ebbeli meggyőződésemet, hogy a felvidék legfőbb kincsé, gazdaságának és jólétének legfőbb ereje ép erdejében rejlik. (Igaz, úgy van, a szélső baloldalon.)

De t. ház, más tekintetből is nagyon kívánatosnak tartom, a fenyveseknek épségben való megővését. Méltóztatnak tudni, hogy alig van valami inkább divatban, mint a magasan fekvő klimatikus gyógyfürdők használata. Oda siet mindenki, aki csak teheti. Es én ezt nagyon is értem, mert a városok lakói ott nemcsak szórakozást, hanem a jó fenyvesi levegőn üdülést is keresnek.

Nem hiszem t. ház, hogy akkor is oly tömeges lenne ezen gyógyfürdők látogatása, ha ezen erdők kivágatnának, ha csak az orvosi tudomány azt nem fevezi fel, hogy a letarolt oldalon a kopárszikiákról visszaverődő napsugár összevegyülve az erdők által eddig féken tartott szelekkel, üdítőleg fog hatni az elpult idegekre. (Derűltég). Méltóztatnának elhinni t. ház, hogy nem esékélyesség az, amit az ott lakó nép veszíteni fog, ha az erdők elpusztulnak. Tapasztalásból tudom, mily jó keresete van ott a föld népének a fürdő évad alatt és például a fuvarokból kirándalások alkalmával mennyit keres. Sőt a családnak még azon tagjai is, akik más munkára nem képesek, szép kis összeget szereznek maguknak, holmi apró erdei gyümölcsök gombák stb. eladásából.

De t. képviselőház, még egy harmadik szempont is kívánatosná teszi az erdők megővését. (Halljuk). Nekem teljes meggyőződésem az, hogy minél jobban fognak pusztó

Feledve minden: száll, száll a dal
Vidor hangon, fel, ég fele.

Borsody Béla.

Egy élet árán.

Elbeszélés. — Irtá: Sajóvígyi. — (Folytatás.)

Villámgyorsan terjedt el nemesak a városban, hanem az egész nagy környéken a kettős párba híre s annak szomorú kimenetele mindenkit mélyen megrendített.

Margit a gyászos eseményt nagynénjétől tudta meg, ki körültekintő óvatossággal közölte volt vele azt. — A szép hölgy halott halványan hallgatott, kezét lázas erővel nyomta dobogó szívére, ajkai közben-közben meg-megrándultak a mikor Vidorné a „Kaszinóban“ lefolyt jelenetet beszélte el. Arra, hogy Perlaky is provokálta Bereztyt, már nem is ügyelt: — gondolatai másutt, Aladárnál voltak. A haragvó félistenek daliás alakjában. — szemeiben a féktelen indulat, az észbontó harag villám-tűzével látta képzelete Aladárt sikra szállani ő érette akkor, mikor már tudta, hogy kezét visszavonhatlanul annak a másiknak ajándékozta oda. Eddig is több volt Aladár az ő szemeiben minden más férfinnál: hát még e lovagias fellépés után mily magasra emelkedett előtte e férfi! . . .

Csak akkor tért magához, midőn az ezredesné kezét megfogva bánatos tekintetével mélyen szemeibe nézett s ezeket mondá:

„. . . és most leányom, légy erős, lesújtó hír vár reád.“

Az erős lelkű nagynéne e szavakal Margit nyakába borult s zokogva folytató:

„Viseld leányom a csapást lelki megnyugvással: a mai naptól fogva megszűntél Perlaky arája lenni, völegényedet ellenfele a párbaiban agyonlötte.“

Margit egykedvű közönnyel fogadta e hirt, komoran nézett maga elé. — egy szó, egy hang nem jött ajkaira. — Az ezredesné, attól tartott, hogy e hír Margitot egész valójában meg fogja rendíteni s már előre félt a lány fájdalmának kitörésétől: most hogy ez nem következett be, meglepetve nézett Margitra.

„Talán nem értettél meg leányom? — kérdé szeliden, aggódásteli hangon, — azt mondtam: völegényed megszűnt élni; a te védelmed közben érte a kérlelhetetlen halál.“

Margit megrázkódott s a borzadály egy nemével. — mintha csak rémes víziót akarna eltávolítani magától. — fűtde el kis kezével halvány arczát, de még mindig némán hallgatott. Az ezredesné is elhallgatott, szomoruan nézte Margitot s rendkívül aggódott ennek félelmet ger-

jesztő érzékletlenségén. A világért sem merete volna a beállott siri esendet megszakítani.

Egyszer csak felugrik a szép hölgy ülő helyéről, göresösen ragadja meg az ezredesné két kezét s megdöb-bentő tőmpa hangon kérdi:

„Es Aladár?“

„Az is megsebesült gyermekem, s az orvos véleménye szerint, — ha csak esoda nem történik, — az ő per-cei is megszámlálják.“

Ez több volt, mint a mennyit a szerencsétlen szép hölgy elviselhetett. Az a bámulatos lelki-erő, melylyen az utóbbi idők izgalmait elrejtteni s kedély hangulatát megfékezni tudta, egyszerre eltűnt. Velőt rázó éles sikoltással élettelenül esett aggódó nagynénje karjai közé.

A hosszú ideig tartó eszméletlen állapotából magához térve Margit ágyban találta magát. Fekhelye mellett szerető nagynénje ült, figyelmesen vizsgálta a beteg halvány arcának vonásait s aggódva kísérte minden mozdulatát s leste az ajkairól elröppenő szavakat. — Margit esodálkozva nézett körül a szobában s kérdőleg tekintett nagynénjére, ki a szeretet gyengéd hangján kérde tőle:

„Nos, hogy érzed magadat gyermekem?“

„Jól kedves néni, — felelt Margit bágyadt hangon, — s épen a fölött tünődöm: miért vagyok ágyban, mikor semmi bajom nincsen? — s hogy kerültem ide?“

Rosszul letél gyermekem és jótékony nyugalomra van most szükséged. — Minden legesekélyebb izgalom ártalmadra válhatnék most, azért csak maradj nyugodtan. Ne gondoldj semmire, ne gondolkozzál semmiről! . . .

A beteg engedelmesen hajta vissza fejcsékéjét a párnákra és csakhamar elszenderedett.

A hosszú ideig tartó mély álomban az ifjú hölgy sulyos rázkódástason keresztülment idegei visszanyerték rugékonyságukat. Mihelyt fölébredt rögtön visszaemlékezett a történetekre és . . . esendes zokogásban tört ki. Vidorné egy pillanatra sem távozott oldala mellől, vigasztaló szavaival igyekezett enyhíteni a fájdalmat, mely az ifjú hölgy szívét marezangoló s jó hatással is volt kedélyére. Margit fájdalommal csillapult s egészségét pár nap mulva visszanyerte.

A mint elhagyta a szobát s megengedtetett neki a szabadban való járkálás, első óhaja is az volt, hogy kísérje el Vidorné a temetőbe Perlaky sírjához. — A nagynéne ellenvetéseket tett, hogy majd később, ha ereje és nyugalma teljesen visszatért. Ma még veszélylyel járna az ut, a mennyiben igen könnyen felszaggathatná a szíven ütött s még be sem hegedt sajgó sebet. — De Margit állhatatos maradt, erősen ragaszkodott óhajához, hogy az ezredesné végre is engedni kényszerült.

Fájó szívvel borult Margit a frissen hantolt, még

tülni a magas vidékek fenyvesei, annál nagyobb mérvet fog ölteni a kivándorlás. Meltóztassék elhinni t. képviselőház, hogy nem minőg pénzrágy esalja ki az embereket otthonukból, hanem a legtöbb esetben a megélhetés lehetlensége. (Helyeslés.)

Már pedig t. képviselőház az erők a tulajdonosnak hasznót adnak, de munkát és kenyeret hajtának a szegény embernek is. (Helyeslés.) Ha pedig egyszer azok az erők elpusztulnak, meg fog ott szünni a kereset, a legtöbb ember arra lesz kényszerítve, hogy akarva nem akarva elhagyja hazáját. (Ugy van, a szélső baloldalon.)

T. Képviselőház! nagyon jól tudom, hogy azt a sok mulasztást mely eddig történt, mintegy varázsvessző érintésével egyszerre helyreállítani nem lehet. De elejét vehetjük, ha szigorubb rendszabályok által megmentjük azt, amit még megmenthetünk és helyreállítjuk azt, amit még lehet. — Mert ebben a részben nem értek egyet Kriesfalussy t. képviselőtársammal. — Kinek a napokban elmondott beszédét nagy figyelemmel hallgattam, s annak legtöbb részét helyeslem is — hogyha az erők beültetését elrendelnék, akkor a birtokosok tönkremennének. — Azt hiszem t. ház, ez csak azon módozattól függ, hogy miként lenne ezen erőkültetés elrendelve. Mert annyiban én is osztozom t. képviselőtársam nézetével, hogy ha ez egyszerre rendeltetnék el, talán a legtöbb tulajdonos nem volna képes megbírni, de okszerien vezetve, azt hiszem, habár kis áldozat mellett keresztül volna vihető, és ha ez intézkedés megtörténik, áldani fogja az utókor azok emlékét, akik őt legfőbb kincsének megóvásában elősegítették. (Tetszés és helyeslés.)

Ma még t. ház, a hegyes esücsök hirdetői annak, hogy alattok élet van és szép vidék tekszik; de ha a fenyves erők elpusztulnak róluk, sarkövekké válnak, melyekre bátran rá lehet vetni a feliratot: „Itt nyugszik a nép anyagi jóléte eltemetve.“ (Tetszés és helyeslés.)

Gyors és erélyes intézkedéssel még sokat jóvá lehet tenni, és azért ajánlom felszólalásomat a t. miniszter ur figyelmébe. (Hosszantartó élénk helyeslés, szónokot minden oldalról sokan üdvözlik.)

Közlő: Ruszkai Gyula.

ANDRÁSSY GYULA gróf.

Ujabb történetünknek egyik legnagyobb alakja hunyt el folyó hó 18-án Voloscebán. Andrassy Gyula gróf egykor zempléni főispán, később hazánk első miniszter elnöke, majd a monarchia külügyminisztere. Halála itthon a legnagyobb fájdalommal s az egész művelt világban mély részvételt keltett.

Az elhunyt nagy államférfiu elévülhetetlen érdemeiről az egész hazai sajtó méltó koszorút fűzött a letűnt gyásznapok folyama alatt s azt hisszük, olvasóink között sincs senki, a ki a fájdalmas esemény részleteit imitt-amott már ne olvasta volna, de amennyiben a nagy grófi család vármegyénkkel századok óta a legbensőbb összeköttetésben áll, nem mulaszthatjuk el, hogy Andrassy Gyula gróf érdemeit mi is rövidbe foglalva fel ne jegyezzük s pár szóban ne említsük meg a részvétnek azt az imponans nyilvánulását, mely a folyó hó 21-én Budapesten történt temetési gyász-szertartás alatt lefolyt.

gyeptelen sírhalomra s őszinte könyvekkel áldozott a kora sirba szállt nemes ifju emlékének. Ha nem is azzal a féltelen szenvedéllyel szerette Perlakyt, a minő szívet Aladár szemből eltöltö, de szerete mint jó barátot s férfit tiszta jelleme és minden önzéstől ment nemes tetteiről pedig határozottan tisztelte és nagyra becsülte. Az a tudat pedig, hogy e nemes léleknek szomorú végzetét az ő személyének védelmezője: csak hatványozta atiszteletet és becsülést Margit szívében.

Nyugodtabb kedéllyel tért haza. Otthon azután arra kérte nagynénjét, mondja el neki részletesen a gyászos kimenetlenség párbaj előzményeit és lefolyását, minthogy arra, az óriási kedélyizgalom miatt, mely lelkét a minapi elbeszélés alatt megbénította, — nem volt képes eléggé figyelni. Az ezredesné félt, hogy az esemény kimerítő elbeszélése károsan fog hatni Margitnak megviselt idegzetére: szabadkozott e szomorú tárgy felelevenítésétől. De Margit oly áthatatosan kérte őt, mindenképen biztosítván arról, hogy közlése — miután már a nagy rázkódtatáson keresztül esett, nem fogja visszanyert nyugalmát újra megzavarni: hogy a nagynéne végre is engedett s újra és körülményesen elmondott mindent, a mit csak tudott.

Margit meghatottan és figyelmesen hallgatta nénje elbeszélését. Egyetlen szavát sem szakította félbe, egyetlen kérdést sem tett. Szótlanul hallgatott és . . . könnyezett. — Csak mikor az ezredesné már bevégezte a szomorú esemény elbeszélését és elhalgatott volt, szólalt meg az ifju hölgy:

„Egy kéréssem volna még, kedves nagynéném, ha teljesítenéd azt is! Addig nem tudok teljesen nyugodni lenni“ . . .

„Szívesen megteszem, ha olyasmit kérsz tőlem minek teljesítése nem válik nyugalmad vagy kedélyállapotod hátrányára. Nos, mit óhajtasz gyermekem?“

„Nagyon szeretném Aladár kórágya meglátogatni! Vajjon nincs-e ez óhajom tetszésed ellenére?“

„Kedves gyermekem, úgy tudom, hogy a orvos senkit sem bocsajt Aladárhoz anyján és az ápolónón kívül, miután a beteg élete hajszálon függ csak, s a legkisebb izgalom is megölheti a szerencsétlen ifjut. — Óhajodat nem ellenzem, sőt szeretem, hogy ily figyelmes vagy s ha kívánságod teljesíthetése ellen az orvos nem gördít akadályt, nekem látogatásod ellen semmi kifogásom nincsen. — Aladár, egykori játszó társadat súlyos betegségében más körülmények között is meglátogathattad volna most pedig — ha, mint mondtam az orvos nem ellenzi, — szent kötelességed is, mivel épen a te személyed lovagias védelme sodorta éleveszélybe őt.“

Aladár életsajkája még Scylla és Charybdis között hanyódtott-vetődött. A golyót sikerült ugyan eltávolítani

Az Andrassy-család székelyföldről ered ugyan, de századok óta fűződik nevéhez a gömörmegeyi krasznahorkai vár is, ugy, hogy a kiténő család legzdemesebb tagjainak e vár volt családi fészke, — s az elhunyt gróf is megyénkben Andrassy Károly grófnak oláhpataki kastélyában látott napvilágot. A közügyek terén már kora fiatalságában szerepelt. Széleskörű tanulmány vetette meg alapját annak a fényes pályának, mely a monarchia külügyminiszteri állásában kulminált; beutazta a művelt nyugati államokat s gazdag tapasztalatokkal térve haza, nemsokára Zemplénmege követeiként látjuk szerepelni, majd az új magyar kormány a megye főispáni székébe ülteni, mely hivatalában szervezi a zempléni bandériumot, s annak élén maga is részt vesz a szerencsétlen kimeneteli schwechati ütközetben.

A forradalom ügyeinek rosra fordultával konstantinápolyi követséggel lón megbizva; e fontos állásában — bár a porta részéről hivatalosan nem ismertetett el — több eredményt vívott ki más udvarokhoz küldött követ-kollégáival s az ő közbenjárásának köszönhető az, hogy emigránsaink török területen az absolutismusnak külföldre is elnyuló karjai ellen menedéket találtak. E szereplése által érdemelte ki azt, hogy neve — a bitófára került a kor legnagyobb emberével, a Kossuthéval egyszerre.

A passiv ellenállás korszakában Andrassy Párisban volt; éles megfigyelő tehetségű lévén, — magas összeköttetésénél fogva is — csakhamar közelébe került annak a kohónak, melyben a világ politika anyagát olvasztják, s ott néhány év alatt bő tapasztalatokat szerzett arra a fényes pályára, melyről a halálra ítélt száműzött akkor még nem is álmodhatott.

A száműzetésből 11 év múlva édes anyjának közbenjárására tért vissza nejével, Kendeffy Katinka grófnővel, kit öt évvel az előtt Párisban vezetett oltárhoz. A hazába való vizszatérte után Zemplénmege ismét követévé választotta. Az 1871-iki országgyűlés folyama alatt, mint a képviselőház alelnöke élénkebb politikai szerepet vitt. Deák Ferencz a haza bőlese azonnal felismerte benne azt a férfit, ki a nemzet és uralkodója közötti ellentét kiegyenlítésére az egész országban egyedül van hivatva. És a haza bőlese ezuttal sem esalódott. Andrassy Gyula hű sáfár volt s bár a kiegyezés alapeszméi Deáktól származnak, ez alapeszmék megtestesítése s ez által a mai politika konstelláció megteremtése kizárólag az elhunyt gróf érdeméül róható föl. Maga az uralkodó is benne bizott leginkább s bizalma a kiegyezési szerződés megkötésekor azonnal Magyarország miniszterelnöki székébe álltette őt.

E magas állásában érdemre érdemet szerzett, erélyvel és tapintattal vitte szerepét felfelé és lefelé egyaránt s annak az uralkodónak, kinek

testéből, s bár az orvos véleménye szerint nemesebb részeket nem sértett: mindazáltal a beteg állapota lehető szigorú s óber gondosságot igényelt. Távol kellett tőle tartani mindenkit és mindent, mi csak a párbajra vagy annak egyes mozzanataira is emlékeztethetné; különösen most, hogy a sebláz teljes erejével beállott.

Kissné és Margit a szomorú esemény napja óta nem találkoztak; az utóbbi látogatása az öröm elpalástolhatatlan érzetével érinté az özvegynek fia balsorsa által mélyen lesújtott anyai szívet s a két hölgy zokogva borult egymás nyakába. Mindkettőjük szívet közös érzés; a súlyos beteg életeért való aggodalom, mely rettegés foglalta el és uralta.

„Szép, nagyon szép öntől gyermekem, hogy eljött. Hallottam, hogy önt is lesújtotta a végbe ment szomorú esemény; — bocsáson meg, hogy nem siethettem vigasztalásra, de fiam aggasztó állapota egy pillanatra sem engedett és enged távozni a háztól. De mint látom, hála az égnek, legyőzte a csapást. Bár én is nyugodt lehetnék Aladár állapota miatt. — Azonban ez még mindig aggasztó, csak a remény vékony szála az, mi megóv a kétségbe-eséstől.“

„Már hogyan haragudhatnám magára, kedvesem, — mondja folytatva az özvegy Margit félénken elejtett mentegődző szavaira, — fiam balesetéről ön édes gyermekem mit sem tehet, s meg vagyok róla győződve, hogy fiam bárki más ismerőst is védelmébe vett volna hasonló körülmények között. Aladárnak e tette, hogy az ön védelmére kelt, csak örömmel tölti el szívemet s ez öröm az, mi erőt ad a jelen szomorú helyzet- és anyai szívifájdalmaim elviselésében.“

Az orvos rendelkezése szerint a beteget Margit csak a láz szűlte önkivületi állapot tartama alatt láthatta. A szavak, miket a delirium a beteg ajkaira adott, leirhatlan hatást gyakoroltak az ifju hölgy lelkére. A beteg ugyanis önkivületi lázas állapotában szünet nélkül Margittal foglalkozott, mindig csak őt látta maga előtt. Az egyik pillanatban a szerelem lágyan suttogó édes hangján beszélgetett a lelke előtt lebegő képpel: angyalának, üdvének, oltárképeének nevezte Margitot s százszor meg egyszer ismételte a legszenvedélyesebb vallomásokot, miket csak a szerelem varázs-melege e földön halandó ember ajkaira esalhat; míg a másik pillanatban a kétségbeesés, a teljes reménytelenség örületes kifakadásával illeté ugyanazt a képet: könyörtelennek, szívtelennek, kegyetlennek stb. mondván őt.

Ha ez utóbbi kifakadások lesújtólag hatottak is Margitra s hallásuk fájdalmasan érintették is lelkét, csakhamar elenyésztek ezek szívében arra a gondolatra, hogy Aladár még is szereti őt. Oh, ha ezt korábban csak sejt

névben egykor halálra ítélték, fejére koronát tett. Ez alkalommal a magyar forradalom létjogát maga az uralkodó is elismerte azon ténye által, hogy a nemzet koronázási ajándékát a forradalomban megrokkant honvédek felségélyezésére ajánlotta föl. A közös ügyek formulázása s megerősítése Andrassy Gyula miniszterelnökségének maradandó érdeme.

1871-ben a monarchia külügyminisztere lett. Az ő érdeme az, hogy monarchiánk a francziaporosz háboruban aktív részt nem vett. A nagy nemzetek nem törődnek a kisebbségekkel s Andrassy a magyar történelemből is jól tudá, hogy a nagy franczia nemzet ígérétében mennyire lehet bizni s ezért a felszólításra nem reflectálva. Poroszország működését nem akadályozá meg. Ez által a későbbi nagy Németország rokonszenvét szerzé meg számunkra s megveté az alapját a világbékének, melynek leghatalmasabb támasza a Németországgal kötött szerződés. E szerződés kifolyása a balkán államok integritása. Ez Andrassy alkotásának csuespontja, melynek befejeztével a nagy ember, mint egy ujkori Cincinnatus ismét falusi jószágaira vonul, hol sas szemekkel örökdió utódai felett, kik az ő művének folytatói, politikai alkotásainak végrehajtói.

E néhány sorba foglalt vázlatból is láthatni, hogy nemzetünknek mily nagy fia hunyt el e hó 18-án.

A megboldogult hült tetemeit Budapestre s onnan Tőke-Terebesre szállították. Budapesten az akadémia palotájának előcsarnokában volt felállítva a nagyszerű ravatal, melynek beszentelésénél maga a király is jelen volt. A ravatalt a művelt világ minden részéből több mint háromszáz koszoru fődte be — fájdalom Gömörmegeből egy se — s a gyászoló családhoz Európa összes uralkodói részvét-táviratokat küldöttek.

Gyászol az egész nemzet; nemesak azért mert Andrassy Gyula gróf nagy és üdvös eredményeket ért el, hanem azért is, mert a megboldogultban egyik leghűbb főurat veszté el, ki életének minden fázisában soha sem felejté el, hogy magyar volt.

Meghívás.

A folyó évi január hó 12-én tartott közgyűlés határozata és megbizása folytán, van szerencsém a t. gazdasági egyleti tagokat s minden érdeklődő ügybarátot a folyó év márczius hó 3-án délelőtt 10 órakor Tornallyán a kaszinó helyiségében tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívni. Mely közgyűlés az egylet fel vagy fel nem állása felett lesz hivatva határozni s további fennállása esetében a tisztakar újabb megválasztását megejteni.

P.-Apáthi, 1890. február hó 9-én.

Vajda Gyula, g. e. titkár.

is, mennyi szomorúságot, mennyi szenvedést kerülhettek volna el! . . . Most, hogy mindent tudott, most aggódott csak igazán a szeretett beteg életeért. Egész napokat töltött ágya mellett s nem egyszer tért haza kisírt szemekkel nagynénjéhez. — Végre a gondos és figyelmes ápolásnak, az ifjuság szívós életerejének sikerült megörni a betegség veszélyes jellegét. A láz megszűnt s a beteg, állapota jobbra fordult, javulásnak indult.

Margit ez időtől kezdve nyugodt lett s többé nem látogatta meg a beteget, előbb azonban megigértette Kissnével, hogy az ő látogatásairól Aladár előtt hallgatni fog; majd ha teljesen felgyógyult, ő beszéli el azokat neki.

„Kedves néném, jó hírt hozok!“ — mond örömtől sugárzó areczsal a szobába lépve Margit, midőn egyik nap Kisséktől hazajött.

„A betegre vonatkozik talán az örömhír?“ kérdi az ezredesné kissé felvidulva Margitnak az utóbbi napok alatt tanúsított gondteljes magatartása és folytonos lehangoltságával annyira ellenkező, már-már szokatlanná vált élnkségén.

„Igen, néném. Az orvos ma kijelentette, hogy Aladár átesett a veszélyen, s felgyógyulása most már bizonyos és ha csak valami előre nem látott szomorú esemény nem jó közbe, mi baját súlyosbitaná: pár hét múlva elhagyhatja az ágyat.“

„Éz csakugyan jó hír lányom, s hallatára én is osztozom örömedben, melyet arezodról olvasok le.“ mond az ezredesné szeretetteljesen simogatva a keblére hajtott piruló fő gyönyörű fürteit.

Margit e napokban szokatlannul vidám kedélyhangulatban volt. Aladárnak titka, — hogy tudniillik szereti Margitot, — mit az ő jelenlétében lázas állapota alatt az ifju elárult, kimondhatatlan örömet okozott, a sokat szenvedett szép leánynak. Azonban örömet az ifju életéért való aggodalom eddig lehitette, nem engedte kitérésre jutni. De most, hogy szerelme tárgyát minden veszélyen átesettnek tudta, örömet nem volt képes többé mérsékelni, szíve mélyében rejtve tartani. Az ezredesné előtt is feltűnt Margit kedélyhangulatának ily hirtelen megváltozása. Meglehet, sejtette is, hogy ez a ki-kitérő, zabolátlan nagy öröm több annál, mint a minőt egy súlyos betegen fekvő jó barátunk felgyógyulásán szoktunk érezni, de nem árulta el gondolatát. A nagynéne sejtélme — mint tudjuk — nem is volt alaptalan.

Egyik estén, midőn az ezredesné Margit szobájába belépett, a csak még rövid idővel előbb oly vidám leánykát egészen lehangolt kedélyállapotban találta.

(Folytatás következik.)

Helybeli hírek.

A Tompa-szobor és Hamvay Zoltán. Lapunk 7-ik számában egy névtelen levelet közöltünk, melynek tudatán szerzője, (a tollforgatás mesterségétől távolabb állván mint Makó Jeruzsálemtől) a városunkban egykor felállítandó Tompa-szobor eszméjével bibelődve, a nagy költőnek egyik testi lelki barátjával, Hamvay Zoltánnal foglalkozik, s őt a szoborígyben ismeretes magatartásáért megtámadja. Ez ujdonságszerű közleményben a szerkesztőségi komitívum némileg hiányosan került a lapba, — minek oka az volt, hogy a szerkesztőségnek minden tagja lelkéhez legközelebb álló családjá körében több rendbeli bajokon és szerencsétlenségeken ép akkor esett át, mikor a lap említett számát kellett kiállítani s így a komitívóól egy pár oly szó maradt ki, melyek okvetlenül bekerültek volna. Kijelentjük tehát, hogy ez a névtelen levél — a mint bárki is gondolhatta — csupán kuriósumként került a lapba, anélkül, hogy a tudatlan szerzőnek éretlen állításával egyetértettünk volna. Mi, a kik a Tompa-szobor eszméjével évek óta foglalkozunk s az ügy érdekében tettünk is annyit, a mennyi erőnkől és tehetségünkől kitaláltuk: mi tudjuk azt, hogy a kezdetben nagy lelkesedéssel megindított mozgalom ellobbanásának minő okai voltak és vannak maig is; tagadhatatlan az, hogy Hamvay Zoltán azon véleménye, mely szerint a Tompa-szobor Rimaszombtatban lehetetlen, a mozgalomnak valami sokat nem használt, de másfelől azt is tudjuk s tudja mindenki, hogy az a mód, melylyel H. Z. a nagyérdemű költő emlékét örökidőre megőrizni akarná, egy költő nevével viselő s a m. tud. akadémia céljait szolgáló nagy alapítvány által egyaránt méltó a költőhöz és barátjához. Mi e modon gáncsolni valót nem találtunk soha, de elvünk az — s a multban is az volt. — hogy költőknek városunkban állítsunk emlékoszlopot. Semmi sem természetesebb mint az, hogy e két vélemény közül a rimaszombati ember előtt kedvezőlenebb az előbbi s minden gondolkozás nélkül kimondja ítéletét, hogy H. Z. nem akar szobrot állítani. E véleménynek volt kifolyása az említett névtelen levél, melynek naiv szerzője nincs tisztába avval, hogy a halhatatlan költő barátja éreznél is tartósabb emlékoszlopot akar állítani városunk nagy nevű szülötének. E néhány sor szolgáljon felvilágosításul azoknak, kik szerkesztőségünk magatartását félreértették s azoknak is, kik Hamvay Zoltán új nemes eszméjét épen nem értik.

Pénzüntézet méregek. A rimaszombati takarékpénztár, mely e hó 28-án tartja rendes évi közgyűlését, a mult évben három millió felül levő forgalmat ért el; a tiszta nyereségből részvényenként az igazgatóság husz frt osztalékot hoz javaslatba. A gömörmezei nép- és iparbank 13 ezer forintot tevő évi nyeresémmel 4 és fél forint osztalékot fog ajánlani a febr. 27-iki közgyűlésen. A helybeli két pénzüntézet jótékonyezel adományokra is jelentékeny összegeket szavazott meg, különösen a takarékpénztár, mely ez uttal is 830 forinttal járul a jótékonyozás oltárához, fennállása óta 12828 frtot fordított kizárólag tanügyi célokra, mely áldozatkészségével a közoktatásügyi minisztérium köszönetét is kiérdemelte. A rozsnói takarékpénztár és zálogház mult évi forgalma 20 ezer forint nyereséget tüntet fel.

Nyilvános számadás. A helybeli nőegyesület által hushagyó kedden este tartott társas estély bevétele 117 frt volt; kiadás 43 frt 2 kr. Így a tiszta jövedelem 73 frt 98 kr. Felülfizettek: Nyári Sándor br. 7 frt, Vajda Ferdinand 3 frt. Nőegyesületi tagok, kik az estélyen nem jelenhettek meg 3 frt. A tánczólo ifjúságtól a később felmerült költségek fedezésére begyűlt 24 frt. Összesen 37 frt. Fogadják a nemes szívű adakozók az egyesület hála köszönetét.

A rimaszombati ált. ipartestület folyó év és hó 19-én tartotta rendes évi közgyűlését. — Olvastattott és tudomásul vétetett az előjáróság évi működéséről szóló jelentés. — Bemutattattak az évi számadások, mely szerint az ipartestület bevétele volt 536 forint 77 kr., kiadása 339 frt 97 kr., a pénztári maradvány tehát 196 frt 80 kr. Vagyon alapitokében 350 frt, rendelkezés alatt levő betétekben és készpénzben 196 forint 80 kr., ingók értéke 109 frt 40 kr., tagdíjhátralék követelés 249 frt 50 kr., összesen 895 frt 70 kr. — Az 1890-ik évi költségvetés tervezet 709 frt bevétellel, 422 frt kiadással s így 422 frt várható maradvánnyal elfogadtattott. — Köztudomásul hozattott a városi képviselőtestületi közgyűlés azon intézkedése, mely szerint egy ipariskolai-alap létesítése tekintetéből az 1890—91-iki iskolai tanévtől, a jelenleg érvényben levő 1 frt tanterületmenny mellett, minden tanonez után a tanonezartó mester által a beiratással egyidejűleg az iskolai igazgatónál 1 frt évi tandíj, tehát összesen 2 frt fizetessék, tekintet nélkül az illetők vagyoni körülményeire, feljogosítottán a mester egyuttal arra, hogy ezen tanonezárért előlegezett tandíjat, segédde avatása után megtérítésként magának szakba vágó munkával ledolgozathassa. — A előjáróság jelentése szerint a békéltető-bizottság tényleges működését 1889. ápril 1-én kezdette meg s hatásköréhez tartozó 22 vitás-ügy vétetett testületi jegyző által jegyzőkönyvbe. Ezen 22 panasz közül 9 tárgyalás előtt békés uton kiegyenlítettvén, 13 panasz elintézése céljából a bizottság Nagy Ferencz iparhatósági biztos elnöke alatt 5 ülést tartott; 6 esetben egyezség kötöttet, 7 esetben ítélet hozott. A 13 esetben hozott határozattal 6 esetben az iparosoknak, 6 esetben a segédeknek és 1 esetben a tanonezok szolgáltató igazság s a megítélt összegnek behajtása céljából 4 esetben végrehajtás foganatosítása volt elrendelendő. A jegyzői irodába érkezett 601 ügydarab. Nyilvántartott 281 segéd, 202 tanonez. Változási bejelentés folytán 727 bejegyzés eszközöltetett. Munkakönyv kiadott 79, ideiglenes igazolvány 13. Tanonez szerződés kötöttet 73, segédde avatott 47 tanonez, s nyilvántartásból különböző okoknál fogva töröltetett 11. A testületi tagok létszáma volt 342. Szaporulat az előző évihez viszonyítva 4. — Elnökké a legnagyobb lelkesedéssel közgyűlésre újabb megválasztott Szabó József városi tanácsos, az előjáróság tagjaiul titkos szavazás utján: Benyó László, Benko János, Bodzássy József, Bolkay Pál, ifj. Usapó János, Gees István, Hollósy József, Husek Ferencz, Jakovecz Alajos, Király Ferencz, Konyha Géza, Kovács István id., Kovács Zsigmond, Németh Károly, Rakottay Lajos, Sarinay Ignác, Soós Ferencz (ács), Soós László, Stolec Zsigmond, Szabó János (timár), Szabó József (mészáros), Tóth Péter, Trubint Lukács. A számvizsgáló bizottság tagjaiként jelöltettek s újabb megválasztottak: Lévay István, Miskolezy István és Rakottay Danó. Az általános temetkezési egyesület megalakítását a köz-

gyűlés elvben elfogadta, s az előmunkálatok megtétele, alapszabály tervezet kidolgozása, belépő tagok összeírása, alakuló közgyűlés egybehívása stb., az újonnan megalakított előjáróságra bízott.

Kidobolták a hernyőszedést. A kik nem hallották, ez uton is tudomásul vehetik, hogy husz forintig terjedő büntetés éri azokat, kik a fálkról a hernyőtojásokat leszedni elmulasztják.

Emberbaráti érzület és adomány. A mult héten egy helyben lakó szegény iparosnak neje halálakor, ugyszólván semmije sem maradt, ugy, hogy hat gyermekével a mindannapi betevő falatot sem tudta megszerezni, mert a sok hosszas betegeskedés, a sok költség nagyon kimerítette. Hogy e bajon segítse legyen, s hogy a szegény ember legalább eltakaríthassa a meghalt nőt, egy jószívű ember ivet boesátott szét s maga menvén jó példával elől, nem sokára egy kis összeg gyűlt be. A jószívű adakozók áldja meg az isten neveik legyenek itt a pénz nyugtatványozása végett: Rónay Gyula 1 frt, Husek Ferencz 60 kr, N. N. 30 kr, Gazda Bertalanné 40 kr, Mares Gyula 40, kr, Senka József 1 frt, Noga Lejosné 40 kr, Kandra János 30 kr, ifj. Gasko János 20 kr, Szabó József 50 kr, Rakottay Lajos 1 frt, Koreny Pál 30 kr, Hágetter Lajos 1 frt, Kubik Ferencz 30 kr, özv. Szabó Jánosné 20 kr, Percz Pál 20 kr, Máriássy Lászlóné 1 frt, özv. Mintsztentíné 20 kr, N. N. 40 kr, N. N. 10 kr, Miskolezy István 50 kr, Szakall Lajos 50 kr, Vladár Endre 50 kr, N. N. 10 kr, Dickman Armin 1 frt, Gees István 30 kr, N. N. 10 kr, Konyha Géza 1 frt, N. N. 80 kr, N. N. 40 kr, Benyó Lajos 50 kr, Vigh Gábor 30 kr, N. N. 10 kr, R. 40 kr, N. N. 50 kr, N. N. 10 kr, Tárnok Alajosné 50 kr, összesen 17 frt, 40 krajczár.

Gyermekgyilkosság. Folyó hó 25-én délelőtt a helybeli izraelita hitközség udvarán levő kutban, mely deszkával volt befödve — tisztítás közben egy új szülött csecsemő holttestét találták meg. A leletről Péter József tett jelentést a rendőrségnek mely a jelentés vétele után nyomban intézkedett arról, hogy a csecsemő hullaja a kórházba szállíttassék s egyuttal a további intézkedések megtétele végett az ügyet áttette a kir. ügyészséghez. A lelketlen anya kiléte felől a rendőrség erőves nyomozást tartott s egy gyanu alatt lévő eselédet ki is hallgatott, de a vizsgálat eredménye ez idő szerint még ismeretlen.

Helyreigazítás. A f. év és hó 16-án megtartott ipartestületi bál alkalmával Kalla Mihály ur 1 frtot felülfizetett. Mivel azonban a kimutatásból tévedés folytán neve kimaradt, a szíves adományt ezennel nyugtázzuk.

Vármegyei ujdonságok.

Püspökválasztási mozgalom. A gömöri esperesség febr. 24-én Rozsnyón értekezletet tartott Szentiványi Arpád esperességi felügyelő elnöke alatt, melyen az esperességnek szép számban megjelent képviselői egyhangulag Terray Gyula gömöri főesperest jelölték ki a püspöki székre, ki nagy esperességének ugy adminisztratív, mint magyar nemzetiségi tekintetben mintaszerű kormányzata által érdemeket szerzett. Az értekezlet határozata tájékoztató végett valamennyi egyházzal közöltetni fog, s egyuttal az ügyben Kubinyi Géza elnöke mellett egy Matolay Bertalan, Dráskózy László, Stefanesok Károly, Bazilidesz Gusztáv és Néhrer Gyulából álló végrehajtó bizottság küldetett ki.

Ki lesz a megye f. pénztárnoka? Megyénk bizottsági tagjai e kérdés — melynek megoldása a legközelebbi megyei közgyűléstől függ — élénken foglalkoztatja. Jelölt van elég s így a vélemények is megoszlanak. Sokan a hivatali sorrend mellett foglalnak állást, míg mások a megye egyik főhivatalára új erőt kívánnának hozni a vidékről. A választás bármiként fűssön ki, mi csak azt óhajtjuk, hogy a bizalom a legérdemesebb egyénben összpontosuljon.

Papválasztás. Február 23-án a serkei ev. ref. egyház lelkipásztorául az egyháztagok egyhangulag Nagy Pál esperest, tornallyai lelkészt választották meg.

Kilátás czélszerűbb vasuti menetrendre. A rozsnói járás megyebizottsági tagjai a vasuti menetrend megváltoztatását kérelmező felterjesztését — mint tudatjuk — megelőzte Fornét Jenő kir. törvényszéki elnök és földbirtokosnak, valamint érdektársainak hasonló kérvénye, a melyben e napokban következő válasz érkezett le a m. kir. államvasutak igazgatóságától: 90787. sz. A III. Nagyságos Fornét Jenő urnak Rimaszombtat. Rimaszombtat és Dobsina között új vonatok bevezetése iránti és több érdektársai által is támogatott kérelmére értesítjük nagyságodat, hogy a kérelmezett vonatösszeköttetést ez idő szerint nem létesíthetjük, kilátásba helyezzük azonban, hogy a jövő évi nyári menetrend tervezetének előterjesztése alkalmával Rimaszombtat vármegyei székhelyének a sajó-völgyben fekvő községekkel megfelelőbb összeköttetése céljából Rozsnyóról Rimaszombtatba egy vonatnak kísérletképen való forgalomba helyezését felsőbb helyen javaslatba fogjuk hozni. Ugyanis azon óhajtsukat, hogy a bevezetendő új vonat Dobsináról indították teljesíthetőnek nem tartjuk, mert a vonatnak onnét már az éjféli korai órákban kellene indulnia s így futásokra aligha számíthatnánk. Az új vonatot tehát Rozsnyóról reggel 4—5 óra között szándékoznánk indíttatni ugy, hogy Bánrévén az 1113. számú vonathoz Miskolezfelé, Feleden pedig az 1116. sz. vonathoz Fülekefelé, és az 1101. sz. vonathoz Fülekefelől esatlakoznék, és Rimaszombtatba délelőtt 8 $\frac{1}{2}$ óra tájban érkeznek meg. A kérelem azon további részét, hogy egy vonat Rimaszombtatból délután 4 $\frac{3}{4}$ órakor vissza is indítottassék, tekintetbe vehetőnek nem tartjuk, mert onnét a délután 3 óra 44 perczkor induló 3021. számú vonatot teljesen megfelelőnek tartjuk. Minthogy pedig az új vonat mozdonyát, szerelvényét és személyzetét Rimaszombtatból a megfelelő ellenvonat továbbítására nem fogjuk tudni felhasználni, hanem azokat üresen kell majd más rendes vonatokkal Rozsnyóra visszaküldeni, kérdéses leend, hogy az újonnan járási költségeit a bevétel fedezni fogja-e? Végül felkérjük nagyságodat, hogy erről a kérvényt, aháirt többi érdekeltet is értesíteni sziveskedjék. — Budapest, 1889. december 4. Ludvigh, s. k. min. tanácsos, elnök-igazgató.

Tánczest Tornallyán. A tornallyai társaskör könyvtára javára folyó hó 22-én sikerült tánczestélyt rendezett a „nagy vendéglő” dísztermében. Az estélyen aránylag kevesen jelentek meg, de a kik ott voltak azok, fesztenül

mulattak reggeli 6 óráig, s panaszra egyetlen hölgynek sem lehetett oka. A tánczestélyen résztvettek: Tornallyai Dezsóné, Kubinyi Józsefné, Porgon Gusztávné, Fischer Gyuláné, Özv. Pucsek Lajosné, Gótsch Mihályné, Goldblatt Gézáné, Hudák Jánosné urhölgyek. Továbbá: Gótsch Emma, Fischer Irén, Kubinyi Anna, Mager Klementina, Vadnay Boriska és Tamássy Jolán.

Valóságos remélethen tartja a Sajó-völgyet néhány szegény legény, kik a favágók állítása szerint a beretki, harkási és melléti erdőkben tartózkodnak. Tették is már tiszteletüket a közeli falvak véglakóinál, többek között a beretki molnárnál is, ki őket szalonával, krumplival és kenyérral ellátván, békésen odább állottak. Még eddig nem vették ugyan néhány apró marha eltűnésén kívül nagyobb esiny elkövetésének híret, de ki áll jót érte, hogy ha a szegény pásztorok a traktálást megunják, vagy nem tudnak mit adni, — nem fognak-e nagyobb vállalatba. — Jó volna elejét venni a dolognak.

Hangulat. Egy más hírünkben említést teszünk arról az értekezletről, mely a megejtendő püspök választásról szól; a hangulatot azonban legékesebben jelzi a következő vers, melyet egy gömöri pap küldött be:

Nagy-Károly tájáról kapom a levelet,
Íródik rá rögtön illetlen feletet:
„Zelenka csak Egy van, Farbaký is csak Egy!
Kérdések kérdése, kire esik a jegy? (szavazattöbbség?)
Szívem mindkettőre, mindkettőt szeretem...
Püspökké mindkettőt oh mért nem tehetem!?
Oly erős ha volnék, elsőt Esztergomba!
A mászt meg Egerbe érsekintem nyomba!
Pál is a József is igaz Apostolok...
Választani köztük ah nem könnyű dolog!
Egyik fejedelmi, másik tekintélyes,
Mindkettő nagy pap... okos... böles... eszélyes,
Mindkettőt egyformán illet becsület,
Mindkettőre méltán büszke a kerület!
Egyik miként a Sas, napba néző szemmel,
Nagyra törő hittel, égi türelemmel,
Kiterjesztett szárnya a szegények öre,
Gyámoló jelszava: „Csak feljebb” s „Előre!”
Másik mint oroszán, telve nemes lévvel,
Tanít, oktat, hódít a Jézus nevével,
Tágitja, bőviti a Hit birodalmát,
Hirdeti az Isten jóságát, hatalmát.
Mindkettő „jó pásztor” nemes értelemben,
Baráttal, ellennel, mindenkivel szemben.
Mindkettő jó magyar, külföld, de senkisé
Széles e Hazában, legalább ugy hiszem!
Hála a nagy égnek! hogy ők a mieink,
„Eljenek sokáig!” dobogják kebleink,
Dobogják akkor is, mikor majd elválnak,
Közülük melyik lesz püspökünk halálig!

De lám! Azt is irod, pedig az valami,
A mit környékünkön sűrűen hallani,
Hogy harmadik is van, a ki aspirálhat,
S a püspöki székrét bátran sikra szállhat!
S az nem más mint Gömör ékes szavú papja,
Kinek helyén szíve, s biztos az alapja,
Ki falun lakik most, de városba mehet,
S néhány hónap alatt Rozsnyó papja lehet!
A sors nagy könyvében mi sem lehetetlen...
Isten rendelése kifürkészhetetlen...
Nekünk Terray Gyula édes büszkeségünk,
Kivel bizalomban, szeretetben élünk,
A kit ugy szeretünk, mint a szemünk fényét,
Félte dédelgetünk, mint jövőnk reményét,
S így... „trinum perfektum!” ez a jelmondatunk,
Szerencse ránk nézve, hogy válogathatunk:

Olvashatsz tovább is, bár a papir tiszta...
„Imádkozzunk” kérlek!
„Jób Evangyélista.”
Szt. apostolok cselekedetei I. 24.

Vegyes hírek.

Andrássy Manó gróf életveszélyben. Mi alatt Andrássy Gyula gróf tetemét a budai pályaházból az akadémia palotájába szállították, a nagy halott testvérbátya, Andrássy Manó gróf, halálos veszdelemben forgot. A mint a király audenzia után hazafelé hajtattott a várból, lovai az Albrecht-után elején megbokrosodtak s elragadták a hintót. A kocsi kiejtette kezéből a gyeplőt s maga is lebukott a bakról, hozzá ütődött egy kódarabhoz, mely azonban csak könnyű sérülést ejtett rajta. A lovak tovább vágataak a gróffal, a kinek az volt a szerencséje, hogy a megvadult állatok az ut kanyarulatánál neki mentek a várfalnak s a hintót ketté szakították. A koci elejét magukkal vonszolták, míg a hátulsó rész, a melyen Andrássy gróf ült s megrekedt a várfal tövében. Így aztán nem történt nagyobb szerencsétlentég. A lovakat is elfogták de csak nagy küzködés után.

Kinevezés. Zehery Lajos szegedi kir. törvényszéki aljegyzőt, városunk szűllöttét, a kir. igazságügyminiszter a szentesi kir. járásbírószághoz albirává nevezte ki.

Miniszteri rendelet. A p. ü. miniszternek február 3-án kelt 2293. sz. rendelete értelmében 100 literen alul lévő mennyiségű italt saját használatára minkenki hazavihet a nélkül hogy a regále bérlőknek illetéket kellene fizetni.

Falb Rudolf, ismert bécsi időjós véleménye szerint a tél már jóformán befejezettek tekinthető, a mennyiben sem hónem fog esni sem nagyobb hidegek nem fognak lenni. A látszat a véleményt a mi vidékünkön még eddig igazolja.

Baross miniszter elismerése. A miskolczi kereskedelmi kamarának a kereskedelemügyi miniszter f. hó 17-én a következő leiratot intézte: „Hozzáim intézett jelentésére, melyben a kamara az 1889. évre vonatkozó általános jelentését felterjesztette, mindenek előtt elismerésemet adok kifejezést egyrésztől azért, hogy a kamara megértvén a hazai ipar és kereskedelem fejlesztésére irányított ezélatomát, jelentésében s javaslatában ez irányban rendelkezéseimre boesájítja a kamara területén szerzett tapasztalatokat, továbbá azért is, hogy a szóban forgó jelentés az on gyorsasággal állította egybe és terjesztette fel hozzám, mely okvetlenül szükséges ahoz, hogy a szerzett tapasztalatok még a kellő időben értékesíttessenek. A kamara számos javaslatának bírálatában ez alkalommal nem boesáskozom s csak annak általánosságban való megjegyzésére szoritkozom, hogy eltekintve némely oly javaslatától, melyek a fenforgó viszonyok közt egyáltalában nem valósíthatók meg, vagy

a fentfoglalt viszonyok egy általában nem valósíthatók meg vagy a melyeknek megvalósíthatása más fontosabb érdekekbe vagy helyeseknek ismert továbbra is fentartandó elvekbe ütköznék — a kamara kónerét javaslatnak tulajdonképpeni része már is gondoskodásom tárgyát képezi s biztosítani kívánom a kamarát, hogy azon javaslatait is, melyek első sorban a terület termelési, ipari és forgalmi viszonyaiban gyökereznek, szintén beható megfontolást tárgyává fogom tenni; mely irányban fentartom magamnak, hogy némely javaslatára visszatérjek. Budapest 1890. év február 17. Baross s. k.

A „Pesti Hírlap”. (Jókai Mór a „Pesti Hírlap”-ban.) Nagynevű írónk, kitől a „Pesti Hírlap” február 2-iki száma „A kajmános hölgy” cím alatt közölt kitűnő humorisztikus tárczát, ezúttal sűrűbben fogja ezt a kiválóan népszerű lapot dolgozataival fölkeresni, részint novellával, részint egyéb tárczaközleménnyel. A nagynevű új munkatárshoz méltán szerencsét kívánhat magának a „Pesti Hírlap” és olvasó közönsége. A lap regényesarnokában most kezdődött „Furesa adományok” cím alatt Hugh Conway angol írónak egy rendkívül érdekesítő regénye. Midőn t. olvasóink figyelmét felhívjuk ezekre, egyúttal megjegyezzük, hogy a „Pesti Hírlap” kiadóhivatala (Budapest, Nádor-utca 7.) egy levelezőlapon nyilvánított óhajra mindenkinek szívesen küld egész hétig mutatvány-számokat, ingyen és bérmentve. A lap előfizetési ára különben egy hónapra 1 frt 20 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Magán-hirdetések.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban a Kossuth-utca 20. szám alatti ház emeleti része folyó évi május hó 1-ére bérbe kiadó. — Értekezhetni a feltételek iránt **Burszky Sámuel** tulajdonossal. 1—*

Értesítés.

Rimaszombatban a főtér 4. szám alatti házámban, folyékony szénsavból, vegytiszta szikviz gyártását létesítettem, s a gyártott **szikvizet** úgy orvosi, mint élvezeti célokra a t. cz. közönség rendelkezésére boesajtom.

Egy fél literes Syphon szikviz ára 4 kr.
Egy üres Syphon értéke 1 frt.

A kiürített Syphonokat 3 nap alatt visszaküldeni kérem.

2—* **Liszka József**, gyógyszerész.

Eladó ház üzlettel.

Klenócson (Gömörmegye) a főtéren 82. szám alatti jól berendezett **fűszer-, ital- és vegyes-kereskedés** egy kő- és téglából épült száraz és egészséges **lakó-házzal** együtt örök áron eladó. Értekezhetni lehet a tulajdonos **Gregor János-sal** Klenócson. 1—*

Kiadó

a jánosi-utcában három szoba, konyha, kamara és pincze május 1-től kezdve. Tudakozódni lehet **özv. Mindszenti Bertalannénál.**

Eladó.

özvegy Kriston Lászlóné tulajdonát képező egy pár 15 markos kocsiló, — egy négy éves esikó, — egy fedeles és egy nyitott kocsis, — egy pár komutos, — és egy pár kapás lószerszám, — egy három hónapos üsző borju.

E tárgyak a takarékpénztár épületében bármikor megtekinthetők, — értekezhetni a tulajdonos urnővel vagy **Máriássy Andor** ural Rakottyáson.

Lóhere és lucerna-mag. Portlandi- és román-cement. Kátrány fedő-lemez.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönséggel ezen uton szíves tudomás vételül közölni, hogy mint eddig, ez idén is **legjobb minőségű friss és a vetőmag-bizottság által vizsgált lóhere, lucerna, juhhere és répa-magvakat** raktáron tartok és a legolesőbb, a minőséghez alkalmazó árban, elárulom.

Törekvésem volt legjobb, hamisítatlan magvakat beszerezni, tudva, hogy minden földmivelő a jó takarmány növesztésére nagy súlyt fektet.

Vállalkozó urak és az építkező t. közönség b. figyelmében ajánlom a legjobb minőségű **friss Portland-cementet és hidraul-meszet**, (Román-cement) mely anyagok egész nyáron át bármely mennyiségben nálam legolesőbb árban kaphatók, ugy szintén **tűzmentes-kátrány tető-fedő-lemez**, mely épület, szin és eszter-fedésekre mind nagyon alkalmasnak bizonyult és nálam 3 minőségben kapható.

A faszenet pótlandó jó minőségű **porosz kovács-köszet** is raktáron tartok és a kovácsmester és gépész urak figyelmébe ajánlom.

Bár még korán, de megelőzve a cséplőgép tulajdonos urakat, esetleg hamarabb beszerzendő gép-olajtól, bátorkodom már is figyelmeztetni, hogy a jelen korban az ásvány-olajakat nagyon is forgalomban hozták, mely a gépeket tetemesen rongja és valódi oliv gép-olaj helyett adatik el, én annak idején **jó oliv gép-olajról** gondoskodni fogok, melyet nemesak egész hordókban, de kisebb mennyiségekben is a legolesőbb árban fogom elárulni.

Végül ajánlom jól berendezett vaskereskedésemet a n. é. közönség figyelmében, kérve, hogy b. rendelményeivel minél számosabban szerencséltessek.

Rimaszombat, 1890. február havában.

Kiváló tisztelettel:

BRAUN ZSIGMOND, vaskereskedő.

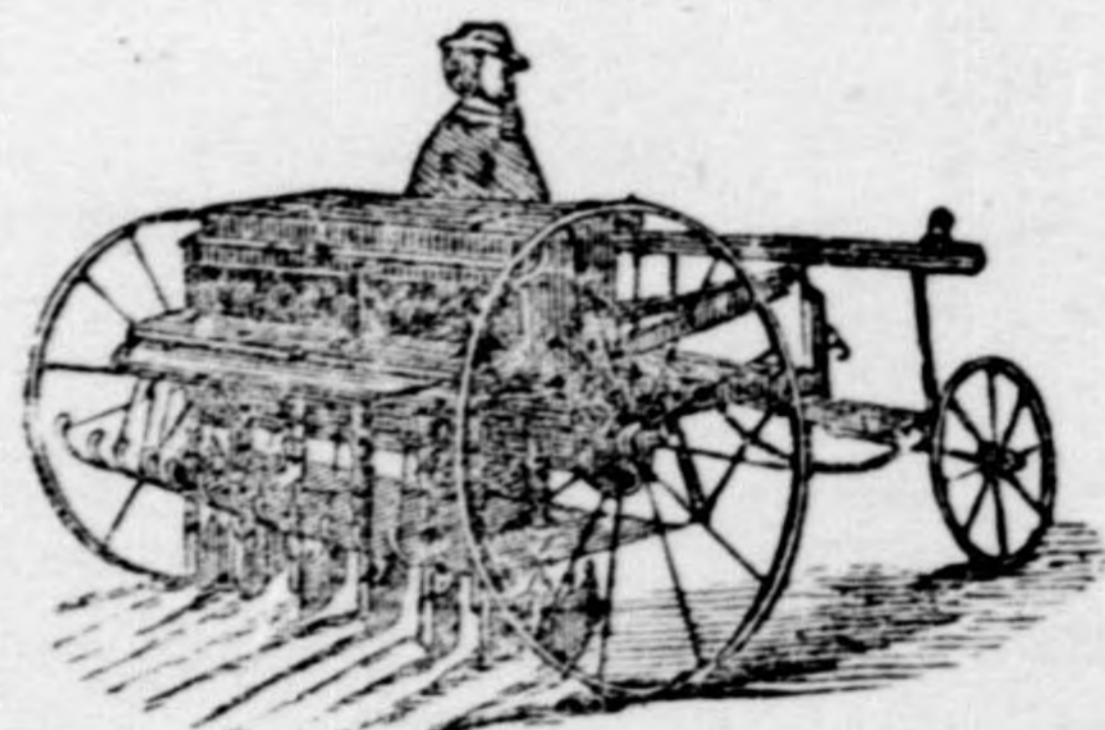
Ló-szór. Tengerrifű. Afrique. Oliv gép-olaj. Feszték.

Vasgerendák. Kovács-köszet. Vasbutor. Sodrony Ágybetétek.

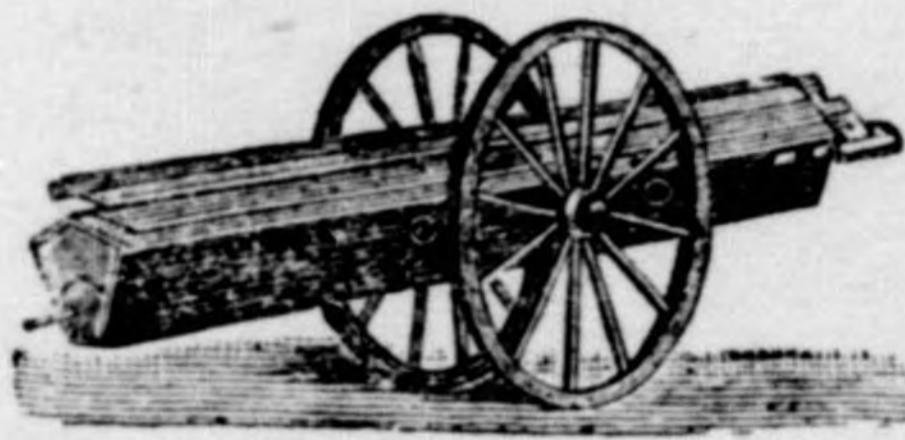
Gyermek-kocsi. Alpaca és china-ezüst evőeszközök és tárgyak, lámpák.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje **KASSÁN**, Eperjesi-ut 6. sz.

Ajánljuk a t. gazdaközönségnek a tavaszi időnyre szükséges gépeket, nevezetesen: **szilárdan szerkesztett, könnyű Sorvető és szórvavető gépeket, Ekéket és boronákat, Hengereket, lókapákat, stb.** Továbbá **Backer- és magtárrostákat**, mely gyártmányainknak gépgyárunkban **állandóan jelentékeny készletet tartjuk.**

Szállítunk továbbá saját gyártmányú s **legjobb szerkezetű szeszgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi- és egyéb szivattyukat** stb. — Elhasznált gépek, különösen

gőzmozdony és gőzcséplők

pontos **átigazítását és javítását** a legjutányosabban eszközöljük. 1—6

Gyártmányaink képes jegyzékét b. kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

„EGYETÉRTÉS”

Huszonnegyedik évfolyam.

Legnagyobb politikai napilap.

Megjelen minden nap, tehát hétfőn és ünnepek után is.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra 1 frt 80 kr.
Három hónapra 5 „
Hat hónapra 10 „
Egész évre 20 „

Előfizetések bármely naptól kezdve teljesíthetők s legzélszerűbben postautalvánnyal Budapestre, az „Egyetértés” kiadóhivatalába (Kecskeméti-utca 6 sz.) küldendők.

HIRDETMEY.

Coburg herceg ő fensége **murányi** uradalmában egy **tiszta minőségű gyps-telep** létezik, melyet alóliert erdőigazgatóság a t. megyei föld-birtokos közönségnek földjeik és réteik javítására melegen ajánl, s ha találkoznak, kik ezzel próbákat hajlandók tenni, forduljanak a mennyiség megnevezésével és az érték beküldésével alóliert erdőigazgatósághoz. **Egy metermáza ára loco tiszolczi vaspálya faládba pakkolva 70 kr.,** azon megjegyzéssel: hogy míg a gyps használata általános elterjedést nem nyer, az töretlenül fog szállíttatni, mely máskülönbén oly puha, hogy annak töretése a legegyszerűbb fatörővel is eszközölhető. Később ha a rendelmények nagyobb elterjedést nyertek, zúzógép fog alkalmaztatni és a gyps lisztalakban szállíttatik.

Coburg hercegi erdőigazgatóság
JOLSVÁN.

3—4

MAGVAK.

Szávoszt Alphons

magkereskedése és gazdasági ckkék üzlete

Budapest, V., Arany János-utca 11.

tudatja a n. é. gazda és kertészkező közönséggel, hogy január hó 1-ével megnyitotta

konyhakerti és virágmag-üzlet osztályát

s ajánlja egészen friss, faj azonos

here, fű, répa, konyhakerti és virágmagvakkal

dusan felszerelt raktárát.

Arjegyzékét kívánatra bérmentve küldök.

Levél a szerkesztőhöz.

(Válasz a lapunk 5. számában megjelent első cikkre).

Budapest, 1890. febr. 16.

T. Szerkesztő ur! — Beesés lapjának olvasásánál, gyakran eszembe jutott a helpai öreg plebános, herceg Koháry kedves plebánosa, a kinek akkor, ha a herceg a kies garam völgyében mulatott, meghívás nélkül ebédet és vacsorán állandó vendégének kellett lennie. A szent atya papársainak szokása ellenére, minden halottját érzékeny búcsúztatóval kísérte sirja széléig, s lett légyen az, becsületes multu, vagy perduellis gazember, mindegyiket, mint vallásos, erkölcsös, jótékony embert mutatott be hallgatóinak. A helybeli kasznár az öreg pap ezen eljárását, a ki sirjában mindenkit kivétel nélkül mintegy feloldott bűneitől, nem látván az uradalom érdekeivel összeegyeztethetőnek, egy alkalomból, midőn a murányi és királyhegyi tenger erdőségeinek hírheft fa és szurok rablója feküdt halotti ravatalán, az öreg urat félkérte, hogy ezen körmönfont gazembert, a ki az uradalomnak annyi kárt okozott, mások retentő példájára papolná ki, ellenesben kénytelen lenne őt hercege előtt bevádolni. A temetési szertartáson a kasznár is megjelenván, a következő szent beszédet hallotta:

„Blaho szlavene szú twoje pazúri
Ktere na Ginduri
Telo szmolí driapali
A nyikdi do excessu nye prisli.“

Ez magyarul így hangzik: „Áldottak legyenek a te körmeid, a melyek a Gindura hegyéről annyi szurkot elloptak, és mégis excessusba soba nem kerültek.“ Az uradalmi tiszt éppen hagyta háta meggett a temető keret és sietett azonnal tudtára adni hercegének, kenyér-urának a történetet, kérve tőle, hogy ilyen megrögzött ellenségét ne méltatná továbbra is ebédjeire. A herceg nagyot kaczagott, s kijelentvén, hogy éppen ezen jóindulatáért szereti őt öreg paposkáját, egyuttal a vádoskodót utasította, miszerint mára intézkednék a bevádolt korábbi megérkezése iránt.

A „Gömör-Kishont“ vegyes tartalmu hetilap is hasonló jó indulattal nyilatkozott, ha benne valakinek szeszemélyéről szó volt, — u. m. széles szakismereteivel kiemelkedő, a hazafiúi erények összességével bíró, szep-lőtlen kristály jellemű, a rimaszombati kör közkeveltségű, közhasznu polgári működésű, iskolánk volt jeles növendéke volt a predikátum. Ez igen szép és lélekemelő dolog. Somoskövy István korán elhunyt barátom is, midőn az utolsó óráiban magához hivatva Gesztetéről papját és barátját, a szelid és művelt lelkű Hoffman kanonokot, ez azt kérdezte tőle, hogy hivatál magadhoz, ugy e mint papodat, vagy ugy mint barátodat? ugy is hivatlak mint papomat, felelé és ugy is mint barátomat, mint papomra nincs szükségem, mert bűnöm sines mit előttem meggyónom kellenék, de mint barátomnak meggyónom mi lelkemet nyomja. Lelkemet az nyomja, hogy vig kedélyemnél fogva e rövid ideig nyugtó életem folyamán zavartalan barátságban élhettem volna az egész világgal, ha hivatalos állásom nem parancsolta volna mindennel összekötésbe jönni. Oh, ha az életet még egyszer újra kezdhetném.

Nekem nem nyomja lelkemet, hogy embertársaimat valaha készakarva megsérteni kívántam volna, vagy hogy a közvagyonból valamit elidegeníteni csak gondolatomban is megfordult volna. Gömör-Kishont megye nagy vagyonának 34 évig tartó kezelése után, midőn miniszterem új tért jelett munkásságomnak, a szegénység kísért utamon, nem állott módomban ily rongyolott házam fedelének megszindezetése sem. Annál feltűnőbb volt nevezett lap 1890. évi 5-ik számú vezérezikkének azon passusa, mely ekként mondja: „Az új korszallem nem akarja, hogy ember lakó házak helyett, madárkalitkák és alapnőküli vályog tömegek emelkedjenek; az új korszallem többre becsüli a tágas, nyílt utcákat, mint a dűledező falakat, a közvagyonból élesent téreken épült magánvagyon. Rimaszombat erkölcsi tekintélye akkor lesz teljesen megteremtve, ha közügyeink intézéséből végképen kizáratnak a magán érdekek.“

Ki ne látná ebből, hogy ebben a t. Samarjay János és Papp testvérek által birtokolt belsőség van megtámadva, az intéző köröknek tönjéneve, az ügy kellő ismerete nélkül.

„A tulélt és alkalmatlan időkben“ a gyakorlat által is szentesített törvény volt az „audiatur altera pars“. A ki nem hallgatott fél, tehát elmondom, a mit a városi t. képviselő-testület, ha nem tudott, mert új emberekből állván, nem is tudhatott, de a t. városi tanácsnak nem szabad lett volna nem tudnia, e magát téves információj alapján vezetett, mert a megye határozata vele tudatva lett, s az ilyen határozatnak nem szabad a városi levéltárból hiányozni. — A határozat következőképen szól:

„1614/1847. Fáy Gusztáv másod alispán, Kubinyi Ödön főszolgabíró, Miklovics Ferencz t. közügyész, Rimaszombat városának folyamodására a f. é. május 22-én kiűtött tűz által leégett utcai közbátorság tekintetéből rendezésére kiküldött biztosok hivatalosan jelentik, hogy f. évi június 7-ik napján Rimaszombat városában megjelenván, a város tanácsának s több polgárok jelenlétében, a leégett s rendezést kívánó utcákat szemügyre vették, s ugy találtak, hogy itt két tekintet feroghat fenn, egyik a város utcáinak rendesebb formába vétele vagyis szepítése, másik az épületek illő távolságbani építettése, a gyuló anyagoknak azoktól eltávolítása és így könnyen megoldalmazható állapotba való vételük. Ezen szempontokból kiindulva s. a. t. — — — harmadszor jónak látja a bizottság a temetői utvonaltól (Eseghy Ferenczné házszög) a rózsza utcai csürök között egyenes vonalba vezető utcára nézve, hogy az északkeleti oldalon Girtler Antalné (most Szabó Károly) ólától Szabó Károly csüre kövéhez vett egyenes vonal által, ellenben pedig a szegények intézete szögétől (most Samarjay magtár) a Rakowszky-féle (most Farkas Abrahám) ónál egy kissé megtörő, s a Lenner Ferdinánd óla, (most Henyey Kálmán) szögletére vezető vonal legyen az utcának két oldaláni határa, mely rendezés által itt előfordulható kérdések, a város által a tulajdonosokkal kötött szerződések mellett, már eddig ki is egyenlítették.

Ezen kiegyenlítés abban állott, hogy a volt szegények intézete (vagy a mostani Samarjay magtár) végében lévő a megyei bizottság által lebontatni rendelt Ujházy

József és Kis István-féle roskadozó házak kisajátítottak. az utca vonala pedig az elsőbb intézkedéstől eltérőleg és hozatott meg, hogy a különben is lebontatni czélzott szegények intézete házának felét vágta által, — mely átvágás által az egész Kohári-utca elejétől végéig egyforma szélességet nyert volna, a Pap-testvéreknek a városi tanács által átadott Ujházy és Kis István-féle udvar felmaradott része, így is kerített fel. — Kinek van joga, a megyei felhatalmazás folytán működött városi előjárásnak intézkedését megtámadni, vagy megdönteni. — de nincs is mérnök a föld tekéjén, aki valaha tűz-szabályozásokkal foglalkozott, hogy akkor, midőn két telek szük volta miatt éppen tűzbiztonság tekintetéből eltakaritatni rendeltetik, azt még keskenyebb alakban, két öl szélességre kiescsosodva jelölje ki.

Az 1873. évben a t. városi tanácsnak azon évi 522. szám alatt kelt végzésével, tehát 25 évvel utána a tűz-szabályozásnak, midőn még azokból tagjai voltak a t. tanácsnak és éltek, kik a tűz-szabályozás mikénti lefolyásáról tudomással bírtak, nehogy az ottani szögletek, tisztátalanság, és trágyadombok helyeivé legyenek továbbra is, ideiglenes használatra 9 □-övel megszaporttatott. — Melyik jözanan gondolkozó ember élne azon feltevésben, hogy az akkori becsületes városi polgárokból választott tanács, a jogosulatlan birtokot térnagyobbításban részesítette volna. — Ezen 9 □-öles terület visszafoglalása ellen nincs és nem is lehet kifogásom, de, hogy a többi rész, melynek 42 évig háborítatlan használatában voltam, — melyet tűz-biztonság tekintetéből a t. megye bizottsága illetve az ez irányban felhatalmazott t. városi tanács udvaromhoz csatolt, jogosittatlan egy birtok volna, az ellen ünnepélyesen tiltakoznom, s a ki ezt állítani merné, mint t. polgármester urhoz intézett levelemben is kijelenttem, ezuttal is gaz rágalmazónak jelentem ki, mind addig, míg az ellenkezőt be nem bizonyítja, — annyival inkább, mert ezen megyei határozatot még az ötvenes évekbeli hatóságok is tiszteletben tartották, — Dienes Jánosnak a szabályozási vonalán kívül emelt fala lebontatni, s kijelölt helyére visszazorittatni rendeltetik.

A Kohári-utczának elferdítése nagypám idejében történt, midőn a becsületes megöszült, vagyontalan szegény polgárok részére szegények háza (később kórháznak is használt) az összes polgárság természetben teljesített munkájával felépített, s a mellett, hogy udvaromnak értékes oldal nézete az utczától elzáratt, az utczának egyenes vonala is ezen oldalnézettel átellenes csüröknek beljebbolása által elgörbített. — Ez volt az első megbozsáthatatlan intézkedés, a másik ehez hasonló eljárás volt, pedig már ez a korszallemes időben történt, midőn a szegények háza olesőbban, mint a mennyt benne az eladás idején a kő-anyag ért, azért, hogy valakinek a két piazért közzvetítő fő-utca homlokczetében magtára lehessen, eladatott, a szegény polgárok pedig a czigányok közé kitolattak. — Szeretném ez időszertint látni ki volna Rimaszombatban az a generozus polgár, ha korszallemes is, ki udvarának utczára dűlő oldalán mások értékes használatára könnyedén átengedné, — mert az élet gyakorlata azt bizonyítja, hogy a honatyák között is találkoztak olyanok, kik házuk javát előbbre teszik a haza javánál, s élhetetleneknek mondják azokat, akik nem így eszelekesnek. — A város levéltárában létező azon időbeli térképe a belsőségnek midőn a határ is palatinális sessiókra osztott fel, igazolja, hogy fundusom szélső fundus volt, s a Kohári-utca kezdetétől végéig egyenes, minden megtörés nélküli volt.

A t. polgármester ur ez ügyben hozzá intézett levelemre, azt javasolta, várnám be t. Samarjay János ur a megyéhez intézett folyamodványának elintézését, s csak ezután tenném meg, méltatlan megtámadtatásom védelmére a szükségesnek látott lépéseket. — Hallgatok.

Tekintetesség felvilágosítására mondtam el ezeket, most válaszolok a 7-ik számú ez évi lapjában foglalt üzenetre.

A vén káplán.

(Paródia Tompa Phönixére)

Sok nyomort küzdelmet megérvén
Egy roskadt paplak gyász vidékén
Megunta már a vén káplán
Az életet
Megunta már mert megvénhedett.

Mint vén deák járt hébe-hóba
Sok jó zsiros legátióba
S most tárczája rejtekében
Banknótákat
Ritkaságként sem találhat.

Ül könyve mellett hosszuszáru
Pipája ég, és sok számu
Évek felett elmélázva
Nagyot sohajt
Hogy a traktus reá sem hajt.

Palástja mint lud törött szárnya,
Sötéten hull lomha sarkába
A palástot is pró forma
Czipelgeti
Parochia kén már neki.

Ablakából egykor kinézve
Néhány száros embert vesz észre
Egy titkos ösztön szállja meg
S kívánesian
Az érkezők elő rohan.

A Chartát tőlök elragadván
Szeme örömtől szikrákat hány
S magán kívül ugrándozva
Dől a székre
Azt hiszik már vége-vége.

De egy pár percz elteltével
Poros könyveit rugja széjjel
Megrázkodik s ki életének
Volt alkonyán
Ifju pappá lesz szaporán.

Mint vig deák oly fürge módra
Tán ismét alig hajt a szóra
Leányos házak üdvözlík őt
Az új papot
Üdvözlík mert megifjodott

Tárczája úrjéjt jó előre
Banknótákkal látja megtöltve
Jól számit és megpihen
Egy kis hetyke
Leányon a tekintete.

Palástja mint a holló szárnya
Leng a szellő fuvallatára
A palástot nem proforma
Czipelgeti
Parochiája van neki.

Megvénült a magány ölébe
De megifjítja felesége
És körötte elmulván a
Sötét napok
Az ivadékJátszik gagyog.

F. B.

Méltóztassék elfogadni ez uttal kiváló tisztelettem kifejezését, melyel maradtam a tek. szerkesztőségnek alázatos szolgálja:
Papp Abrahám.

Félévi jelentés.

az 1889. évi második félévre — a gömörvármegyei közigazgatási bizottságban képviselt közigazgatási ágak szakelőadóinak havi jelentései nyomán.

II. A kir. pénzügyi igazgatóság ügykörében.

A történt személyes változások következők: a nagy-rözei kir. adóhivatalnál ellenőrül alkalmazott Szolgovics Ferencz Vingára helyezettvén át, helyére a balassa-gyarmati kir. adóhivaltól Preczner József IV. osztályu adótiszt neveztetett ki. Madarász Pál földadó nyilvántartási biztos, a regále megváltási tárgyalások vezetésére és befejezésére Trenesvármegyébe helyezettett át; — Kovács Akos adóhivatali gyakornoknak neveztetett ki. — Belopotoczky József pénztári ellenőr a rimaszombati kir. adóhivaltól, büntetésképen a szentesi kir. adóhivatalhoz téte-tett át.

Fegyelmi vizsgálat két esetben rendeltetett el, — felsőbb hatósági rendelet ellen tanusított engedetlenség a rimaszombati kir. adóhivatal főtisztjei ellen, — miatt.

A kir. pénzügyöri szakasz Putnokról Rimaszésre helyezettett át és Tornallyára új pénzügyöri szakasz állít-tatott be.

Legfontosabb feladatát képezte a kir. pénzügyi igaz-gatóságának a regále megváltási és az italméresi adó-és illeték-biztosítási tárgyalás.

Az állami italméresi jövedék hasznosítása a vármegye területén legnagyobb részt befejeztetett, 9 községben az italméresi adóbeszedési joga. — 255 községben a kizárólagos italméresi jogosultság összes évi 315115 fnt 67 kr., bérösszegért adatott bérbe; 20 községben folytat-tak a tárgyalások, mert az eddigi tárgyalások ered-ménye nem biztosította volna az azon községkbeli regale-váltásig jogosultak javára megállapított tőkeösszegnek 4 száztóli kamatát.

A kir. pénzügyigazgató által váratlanul tartott vizsgálat alkalmával a rimaszombati kir. adóhivatal ügy-és pénzkezelését példás-, a nagy-rözei, rozsnói és tornallyai adóhivataloknál, eltekintve egyes, azonnal a jövőre megszüntetett helytelenségektől, kielégítő rendben találta.

A vármegye területén a hasznos házi állatok közt uralkodó száj- és körömfájás következtében a marhavasárok betiltatván, — e miatt a jövedelem a pénzügyigazgatás minden ágában nagy esökkenés mutatkozott, mert az adó-végrehajtás — annak erőlyesebb fogantatja vétele mellett keresztülvezethető nem volt. — Kimondottot ugyan a felelősség elvének alkalmazása a vármegyei terület nagyobb részén; de másrészt felírás intézetett a kir. pénzügyi minisztériumhoz a harmadfoku végrehajtás felfüggesztése iránt mindaddig, míg a marhavasárok tilalma az egész vármegyei területen meg nem szüntettetnek.

A lefolyt félévre kivette volt egyenes adó, jelesül: földadó 165231 fnt 15 kr., — házbéradó 8373 fnt 26 kr., — házostályadó 16662 fnt 10 kr., — I. II. osztályu kereseti adó 52227 fnt 80 kr., — III. IV. osztályu kereseti adó 36456 fnt 8 kr., — nyilv. számad. kötelezett egyletek s társ. adója 6929 fnt 53 kr., — bányaadó 8306 fnt 78 kr., — tőkekamat-adó 23858 fnt 40 kr., — vadászati fegyveradó 2119 fnt, — általános jövedelmi pótdó 68950 fnt 10 kr., — hadmentességi díj 22697 fnt. Össze-sen 411811 fnt 28 kr., — a pótelőírásokkal 18293 fnt 7 1/2 krral együtt 430084 fnt 35 1/2 kr., és 284464 fnt 57 kr., hátralék. — A félév egész adótarozása tehát 714548 fnt 92 1/2 kr., — befizettetett 533773 fnt 87 kr., és de-cember hó végével hátralékban maradt 173091 fnt 22 kr.

Vizonyítva a második félév eredményeit a mult év ezen időszakának eredményeivel: a lefolyt félévben kevesebb lett befizetve 9388 forinttal, — szaporodott a hátralék 15339 forinttal; egészben véve azonban fogyott a hátralék 111373 forinttal.

Az adókönnyvelés és adóbehajtás kezelésének eredménye pedig a következő adatokat szolgáltatja: befeje-ztetett az adóelőírás 284 — tehát valamennyi a kir. pénzügyigazgatóság területéhez tartozó adóközségben, közvetlenül a kir. adóhivataloknál fizető 813 személyre 113759 fnt 23 1/2 krral, a községnél fizető 75324 személyre pedig 286325 fnt 12 krral. Zálogolás fogantatosított 422, árverés 196 a járási főszolgabírák által, zálogolás a községi előjárók által fogantatosított 5038, árverés 932 esetben. — Inगतlan birtok árverezetett 88 esetben. — Felelősség elvének alkalmazása kimondott 135 köz-ségi előjáró ellen. Végre tárgyalattott 35 eset a kir. pén-zügyigazgatóság, 219 eset az érdekelt adózó fellebbezé-se folytán.

III. A kir. tanfelügyelő ügyköréből.

Gömör-Kishont t. e. vármegyének 281 községe kö-zül helyben egy vagy több iskolával bir 252-tő, nem bir iskolával 29 község. Ezek azonban kevés kivétellel esékly-népességűek, s valamennyi oly közel fekszik iskolával bíró községkehez, hogy az iskoláztatás e miatt akadálybanem üt-közik: kivételt képez néhány a községtől távolabb fekvő pusztá (Lapsa, Gyurkovka, Bakti, Kurinez) hol a 15—20-ra menő tankötelesek iskoláztatása eddigelé megoldást nem nyert. Kivánatos egyébiránt az is, hogy az iskolailag becsatolt, de nagyobb számu tankötelesekkel bíró községke mint

Királyi, Szent-Király és Sztárnya külön iskolákat szervezettek, s ily módon az általuk tornyai és oldalfali iskolában okozott túlzottság megszüntetessék. Királyi és Sz.-Királyi községek gyarapítják is e czélel alkotott, s már tekintélyes összeggé nőtt iskolaalapjaikat.

Ezen felében szerveztetett a ratkói iparos tanoncziskola, mely nem számítva ide a most szünetelő pelszicit, a megyében a 13. ily nemű tanintézet. Az 1888. évben tanuló hiány miatt megszünt nyustyai kath. iskola újból kezdte meg — nem képesített tanító mellett s különben is a líkéri gyártelepi minta-iskola szervezése óta teljesen nélkülözhető működését. A klenőzi ág. ev. hitközség — mely 1888-ban három tanítóval bíró iskoláját, habár csak ideiglenesen egy évre, a rimamurány-salgótarjáni vasmű-egyesület klenőzi iskolájával egyesítette, a próba év letelével a külön felekezeti iskola megtartása mellett nyilatkozott, e czélel a negyedik tanítói állomást betöltötte, míg a vasmű egyesületi egy tanítóval bíró magyar tanuló iskola ismét külön folytatja közfelismeréssel találkozó hiányt pótló áldásos működését. Új — új osztály nyitattott, s a tanítói testület megfelelő kiegészítést nyert, a dobsinai községi felső leány s a rimamurány-salgótarjáni vasmű egyesület Vashegy bányatelepi iskolájában, mely utóbbiban a szirkai és turesoki ev. iskolák IV—VI. osztálybeli tanulói október havától kezdve pontosan és minden akadály nélkül járnak a télen át 9—1 óráig tartó tanításra, s az ezen egyesítés ellen a távolság miatt felmerült aggodalmak alaptalanoknak bizonyultak be. A vashegyi bányatelepi két tanítóval és munkataniótnóval bíró jól felszerelt, e felében a fiuk számára külön munkatermet is nyert s így e tekintetben a megyén kívül is párját ritkító iskola látogatása, a nevezett két község kulturális s nemzeti fejlődésére rövid idő alatt kiváló hatással lesz. Teljes elismeréssel adozunk azért a rimamurány-salgótarjáni vasmű egyesületnek azon áldozatkészségéért, melylyel a fentemlített czélel a második tanítói állomást szervezte, s a szirk-turesoki egyház közsegelöljárói, illetve a gömöri főesperesek, kik felül emelkedve minden szűkkeltségben s egyedül ezen két község érdekeit szem előtt tartva, ezen nagy horderejű iskolai egyesülést életbe léptették. Megszünt, illetve beleolvadt a Zaharon eddig fenn állott két katolikus iskolák egyike. Hasonló beleolvadást jelenthetünk mult feléi jelentésünkben a poprósi ev. iskoláról.

A kisebb fizetésű, de egymáshoz közel lévő sokszor ugyanazon felekezethez is tartozó tanítói állomásoknak, illetve iskoláknak már régebben megkísérelt, folyton ajánlott ily egyesítése által elérhető a jobb díjazás, emellegva képesített egyén szervezése, czélszerű felszerelés, s kielégítő tanítási eredmény lassan bár, de még is terjed ezen meggyőződés az iskola fenntartók között, kik kezdik belátni, hogy nem sok és akármily, de jó iskolára van szükségünk. Teljes eredményt azonban e tekintetben csak akkor várhatunk, ha a nem képesített ugynevezett szükségbeli tanítóknak báresak „ideiglenes,” de azért évtizedig tartó alkalmazása nem engedtetik meg. Új okleveles óvónővel bíró ovodát szervezett a mindinkább szélesebb körben ható gömörmezei magyar köznevelődési egyesület Nyustya, Rimaszécs, Várgede, Tornallya, Királyi, S.-Keszti, Horka, Csoltó, Sztárnya, Gömör-Panyit, Abafalva, Bánréve, Hanva, Lénártfalva, Málé, Sz.-Király, Füge, Beje, Naprágy községekben. A különböző rendes tanuló- és irántézetek száma 27 s a nyári mezői munkaidő tartamára szervezett 26 nyári ovoda, illetve gyermek-menhelyet is ide számítva 379.

A tankötelezettség szabályszerű végrehajtása tárgyában az erre vonatkozó utasítás ismételt kibocsátásával intézkedett bizottságunk. Kivéve azon eseteket, hol a nagymérvű elszegényedés az iskoláztatást a legszükségesebb ruha-hiány miatt lehetetlenné teszi, az eredmény kielégítőnek tekinthető, midőn mindennapi tanköteleseknek 91%-a, az ismétlőknek 93%-a, általában pedig 92%-a jár iskolába. Községi előjáróinknak ez irányu működését megvilágítja azon adat, hogy szeptember — december hónapokban 106 frt 80 kr. iskolai pénzbírság rovattott ki, s nagyobb részt azonnal be is hajtatott.

Nem szenved kétséget, hogy a tankötelezettség gyors végrehajtása által még nagyobb eredmény lenne elérhető, ha annak ellenőrzésére az erre hivatott kir. tanfelügyelő több idővel avagy erővel rendelkezne. Iskoláink és községeink nagyszáma mellett ezen ügy egy egyének teljesen elfoglalná idejét.

A folyó tanévre is a legtöbb iskolából beérkezett, s általam megvizsgált tan. és óratervek tanúsága, de maga tapasztalata szerint is az előirt tantárgyakat iskoláinkban csekély kivétellel tanítják, s tanítóink ügybuzgalmaiból a rajz, női, fiu kézimunka és testgyakorlat tanítása is öröndetes módon terjed iskoláinkban, melyek közül mint már említettük, a vashegyi elemi vegyes iskola a fiuk kézi ügyességének emelésére külön jól felszerelt munkatermet is nyert a fentartó rimamurány-salgótarjáni vasmű egyesülettől s e tekintetben nemcsak megyénk összes, hanem azon túl is lévő hasonló elemi iskolákat megelőzte. Ehhez képest a tanítási eredmény ugy általában mint különösen a magyar nyelvben kielégítő, sőt meglepő a tankötelezett egyénekkel bíró s egyuttal jól felszerelt iskolákban, melyet azonban nagyon leszálít azon 68 nem képesített tanítóhelyettes, kiknek nagyobb része hiányos elemi képzésnél többet igazolni nem tud, s azért sem tanítani, sem nevelni nem képes. Nagyon szomoró jelenség, hogy nem képesített egyének száma — utóbbi években ijesztő módon emelkedik a tanítói díjazás elégtelensége miatt. Ily körülmények és tapasztalatok mellett vallás és közoktatási miniszter urunk ó nagyméltóságának azon elhatározása, mely szerint a csekély díjazásu felekezeti tanítói állomásokon, államsegélylyel lendíteni kíván, kétszeres fontosságú. Általa népoktatásunk egy régi s legsajgóbb sebe orvoslást, az ország pedig aránylag csekély áldozattal ezekre menő eddig csak névleges iskolát feladata magaslatára emelve nyer.

Tanítóink tovább képezését emelte a megyében szervezett négy tanítóegyesület, melyek augusztus havában tartották meg változatos programmal bíró s azért tanulságos évi közgyűléseiket; míg a gömörmezei magyar köznevelődési egyesület, mely ovodák s gyermekmenhelyek alapítása és segélyezésével igyekszik hatni, igen látogatott negyedik s illetve első vándor gyűlést szeptember 14-én N.-Röczen tartotta a közönség érdeklődő részvétele mellett. Itt jelentett be a Latinák Rudolf, Latinák Sándor és Latinák Frigyes testvérek 2000 frtnyi alapítványa, melylyel az egyesület alapítóje 10000 frtra emelkedett, minek

következtében ezen egyesület most már nagyobb szabásu működést is fejthet ki.

Nyugdíjaztatott négy tanító, s Szöllőssy István rimaszombati ref. tanító 50 évi működésének emlékére a fentartó egyházközség jubileárius ünnepély rendezett.

Tanítói fizetési hátralék behajtása ügyében 6 esetben kellett intézkedni.

Tiltott tankönyveket és taneszközöket iskola látogatóik alkalmával közegeink nem találtak.

A magyar szent koronának és az ahhoz tartozó tárgyaknak története.

Irta Deesy Sámuel 1792-ben.

Az elmúlt napokban telt le kerek száz esztendeje annak, hogy Szent István koronáján — melyet II. József a „kalapos király” a bécsi kineztárba helyeztetett el — a magyar rendek kimondhatatlan örömmel szállítottak vissza Budára. A magyar szent korona több alkalommal volt már kívül az ország határain, de annyi keserűséget sohasem okozott, mint ezuttal, mert a máskülönb szeniális események eltökélt szándéka volt magát meg nem koronáztatni, hogy a magyar alkotmányra se keljen megesküdnie s így népboldogító reformjait ha kell, erőszakkal is keresztül vihesse. A történelemből tudjuk, hogy minő eredményeket ért el; rendeleteinek legnagyobb részét halála előtt kevéssel visszavonta s így a magyar szent korona is visszakerült arra a helyre, mely megilleti: a budai várpalotába. A visszahozatal országos ünnepélyek kapcsán hozottott vissza 1790. február 20-án.

Ez ünnepélyekre vonatkozólag a mult század egyik irodalom-történeti alakja: Deesy Sámuel a „józan és orvosi tudományok” doktora és a frankofurtumi királyi tudós-társaság tagja egy nagy diszkrét állított ki, mely Bécsben 1792-ben jelent meg s mely egyik legdíszesebb példánya a mult század nyomdászati iparának. E hatalmas diszkrétben a magyar szent koronának és az ahhoz tartozó tárgyaknak története van leírva fényes kiállítású illusztrációkkal, ez utóbbiak pompásan kiszínezve. E munkának egy része minket közelebről is érdekel, — az, melyben az egyes vármegyék küldöttségeit leírja. Megyénk diszkrétben a következőleg nyilatkozik:

„A Gömörvármegyei nemes örüllő sereg mind formaruhájára, mind külső tekintetére, mind más könnyű állásokra nézve emlékezetes volt. Rókatorkos, öt sor aranygombos zsinórral és arany sujtással kihányt királyszin veres mentéhez nagyon illett a főtiszteken az aranygombos zsinóros és sujtásos fehér selyem posztó dolmány és arany öv, az örüllő vitézek az arany paszományos és aranygombokkal kirakott fehér selyem posztóból varrott kamizól. Mentőjökkel egyenlő színű volt nadrágjok, arany paszománttal, zsinórral és sujtással kiczifrázva és által kötve” stb. Majd így folytatja: „Zöld posztó kifügges, arany vitézkötéses és köcsag-tollas gerény s nyuztos kalpagjok valóságos nagyvarokot mutatott s emlékeztette a nézőket a régi díszes magyar viseletre. Zászlójoknak sem matricáját, sem színt, sem mivét nem tudom, ambar valósággal tudom is azt, hogy bizony a nélkül Budára nem mentek.”

„Minek előtte ez a deli nemes örüllő sereg Budára indult volna, hogy annyival szebb renddel folyjon utazások, három osztályra osztattott fel, s mindenik osztálynak tulajdon századosa s vezetője volt, a mint alább kitétszik. Az egész seregnek fővezérjévé tétett:

Szathmári Király Miklós kir. tan. és N. Gömörvármegyei első Al — Ispánja.

Fő Strázsamester: Abafalusi Abaffy Ajjut. Tábla

Bíró. Vezér segédje: Sturmán Márton Gener. Perczept.

Zászlótartó: Tornallyai Tornallyay Márton Tábla

Bíró. Számtartó Bikszögi Gothárd András. — Tábori káplán: Vatzek Károly rosnyai professor.

Első osztály: Százados Boldogházi Kis Károly várm. Fő Jegyző.

Főhadnagyok: Csemniczei Csemniczky Imre, táblabíró, — Fái Fáy Benedek Fő Szolga Bíró.

Örüllő Vitézek hadnagyi ranggal: Dráskóty Gábor, Farkas József, Farkas László, Gömöri János, Jekelfalussy János, Kubinyi Lajos, Lévai B. János, Mumhart Márton, Paukovics András, Török Zsigmond, Vályi Pál, Zsoldos Péter, Csernus András nevendék vitéz.

Második osztály. Százados: Szentkirályi Gróf Andrássy József.

Fő- és Alhadnagyok s örüllők: Gróf Andrássy Leopold, Bielik János, Czikó György, Darvas Gábor, Dráskóty Sámuel, Fáy Sámuel, Gerhárd Tamás, Gothárd Károly, Kubinyi György, Maritzscky Elek, Szalay Pál, Szathmári K. György, Szontagh Mihály, Török József.

Harmadik osztály: Zászlóőrök és Előjárónemes sereg. Strázsamester: Kubányi Márton Vármegye földmérője.

Nemes vitézek: Osváth László, Oroszlányi József, Frenyó Pál, Csizsár Zsigmond, Lehoczky Miklós, Forgon Mihály. — Hogy annyival inkább fényesebb, tiszteletesebb és emlékezetesebb lenne ezen nemes seregnek sz. koronánk őrzetére való menetele, elsőbbsen közgyűlés tartatott János nevű községben, melyen két magyar s egy deák beszéd tartatott, fontos szöveggel a gyűlés eleibe terjesztetett, hogy királyi zálogunk szolgálatajára majdan indulandó nemes seregnek mi legyen kötelessége. Az egyik beszédet Kis Károly főjegyző, másikat „ezen nemes vármegyei Tábla Birája és a Koháryi Grófi Ház Jolsvai, Balogi, Rimaszécsi sat. uradalmainak főmozgatója Mumhart József egy valóságos magyar Cato” mondotta.

Lapunk terjedelme nem engedi, hogy az érdekes diszkrétben többet idézhessünk. Ennyit alkalmosunk tartottunk szent koronánk visszahozatalának századik évfordulója alkalmából.

Köszönet.

Az országos gyümölcsészeti értekezlet által Magyarországnak közpénzjára ajánlott gyümölcsfajokról.

Hogy mily égalji és talajviszonyokat kívánunk az egyes gyümölcsfajok, s mily viszonyok közt teremnek azok legkedvezőbbben, kétségkívül ennek kipuhatólása képezi a hazai pomologusok feladatát. E tekintetben már is örven-

detes haladást lehet jelezni. Eddigél azonban viszonyainknak megfelelő fajok megválasztására elég gondot nem fordítottunk, igaz, hogy voltak egyesek, kik e dologban is előjártak, azonban nagy része a gyümölcstermelőknek sok helyt ama vidéken felkarolt s régi idők óta kedvező gyümölcsfajait szaporította, s igyekezett fentartani. Pár évvel ezelőtt egy országos gyümölcsészeti értekezleten hazánk égaljának tekintetbe vételével több szakfőru megállapította, kijelölte zónáinkat ama fajokat, melyeknek termelése kétségkívül megfizetik a reájok fordított fáradságot. Vidékünkre, mely a középső zónába esik, a következő kitűnő gyümölcsfajok termelése ajánlatik:

Almák: csemege gyümölcsök, nyári: asztrakáni piros, virginiai róza alma, őszi: Danczigi bordás, Sándor ezár, Cludius őszije, Gravensteini. Téli: Muskataly renett, Fehér rozmarin, Ananász renett, Bauman renette, Téli arany pürm, Londoni pepin, Fehér téli Calvil, Córódi renett, Parker pepinje, Córódi renett. Ezen fajok közül kiváló piaci fajok: az Asztrakáni piros, Virginiai róza alma, Danczigi bordás és Cludius őszije.

Körték: nyári: csemege gy. Zöld nyári Magdolna, stuttgarti Keeskeör. Kora és késő őszi: Congressus emléke, Clap kedvence, Vilmos, Isambert, Bose kabakja, Napoleon vajonca, Esperes urak körtéje, Angolemei hercegnő, Avranchei jó Lujza.

Kora és késő téli: Liegl téli vajonca, Millett vajonca, Hardenpont téli vajonca, Josefina de Malines, Olivier de Serres, Nemes Kolmár.

Szilvák: Zöld reine Claude, Besztercei muskataly, Olasz szilva, Viktória királyi, Jodoigni ringló.

Cseresznyék: Disznódi fűszeres, Baltavári ökörszem, Hedelfingeni óriás, Coburgi fekete.

A jó és ismert fajok elterjesztése végett — eme felsorolt fajokból — az őszszel szedett kiérdet éves hajtások oltóvesszők, a rimaszombati m. kir. földmives iskola kerttelepéből beszerezhetők, miután a telepen nagyobb mennyiségű oltógaly van készletben, melyek gondosan, fajonként elkülönítve szedettek, a fajták pedig eredetileg a kolozsmonostori tanintézet kertésztől lettek beszerezve.

Községi falkolák, egyesületek és magánfelek részére, az oltóvesszőkből csekély díj mellett, vagy épen díjtalanul is adatkak ki.

P.-Kurincz, 1890. február 4-én.

Kodolányi Árpád.

Vármegyei ujdonságok.

Műkedvelői előadás Jolsván. Tudósítónk lapunk mult száma részére teljes tudósítást közölt a február 16-án lefolyt műkedvelői előadásról, de a mennyiben tudósítónk levelét csak lapunk zártakor kaptuk kezünkbe az érdekes előadásról szóló referátát csak ezuttal közölhetjük. Ille Géza buzgó rendezése mellett Lukácsy „Veres haju”-ja került színe jobbra kezdő műkedvelők közreműködésével kik mindemellett is derekasan megállották helyüket s a mindenfelől nagy számmal összegyűlt közönség figyelmét lebilincseltek. Az elismerés buzditó tapsaiból kijutott minden szereplőnek, de mert a jók között is van fokozat, s minden darabban vannak nagyobb és kisebb szerepek igen természetes, hogy a nagyobb s nehezebb szerepekkel bírók előtt még a műkedvelőkkel szemben szükséges udvariassági kritikának is meg kell hajolni. Ilyen formán Illés Valeria k. a-t (ezimszerep) és Glósz Lászlóné urnót illeti az elismerés első virága, — amaz kellemes hangja és rokonszenves játékaért, ezt drámai élethű alakításáért. De az előadás sikerét nagyon emelék Csernok Lajos (a telt ház kedvre derítője) Andrassy Imre, Fükö János, Rudnay Mariska, Illés Hedvig, Barna Béla, Dr. Szabó Elemér, Bankó Julia, Bazilidesz Anna, Szikora Erzs, Fellner Erzsike, Baltazár Ilonka, Jurin Eugenia, Csernok Anna, Gregus Ida, Muránszky Kálmán és Béla, Habany Jozsef. — Az erkölcsi siker legfőbb rugója Illés Géza rendező volt. Az előadás tiszta jövedelme 100 frt. A darabot követő táncmulatságban részt vettek: Nagy-Röczeről: Mihalik Dezső és családja, Szeceky aljárásbíró és neje, Tóth Andrásné és Irénke, Gaján Viktorné, Latinák Viktória, Eisele Józsefné és Berder Ilonka urhölgyeket, Szift Annát Vizesrétről, Erpf Thuiskóné, Irma, Angela, Ida, Frankát; Piaesek Rezsóné, Szlabey Mátyásné Chiznyórol, Ferjencsik Ida, Cseh Jánosné és Adél, Czékus Lászlóné és Malvin Gize, Rudnay Erzsike, Koreny Gyuláné Rimabrézól, stb. urhölgyeket. Helybeliek közül: Baltazár Antalné, Jurin Samu, Kirchmajer Gusztávné, Hrotko-századosné, Fükö Jánosné, Csernok Antalné, Neogrady Antalné, Führer Pálné, Kachelmann Valterné, Illés Gézáné, Mesko Miksáné, Vietórisz Sándorné, Gregus Samuné, Jurezky. Antalné, Bankó Jánosné, Ratkovszky Árpádné, Tóth Györgyné, Hoffmann Miksáné, Dr. Tavasiné Szikora Andrásné, Hoffer Tivadarné, Bazilidesz Gusztávné urnók és Neogrady Irén, Führer Jolán, Illés Valéria és Hedvig, Gregus Malvin és Ida, Mándy Hermin, Csernok Ludmilla és Anna, Baltazár Ilonka, Jurin Eugenia, Holéczy Margit, Fellner Erzsike, Bankó Szerénke és Juliska, Szikora Erzsike és Bazilidesz Anna kisasszonyok.

Szegény gyermekek felruházása czéljából Füzessy Márton líkéri tanító által karácsonykor rendezett gyermekszínelőadás a 9 fét 73 krnyi kiadás levonása után 34 frt 50 krt jövedelmezett. Ezen összegből felruházott 26 szegény gyermek és pedig: öt gyermek eszímával, tíz téli ruhával és négy téli kendővel. Ezen kívül Birntingel Aurél élelmészeti üzleti kezelő sajátjából 10 gyermeket ruházott fel. A líkéri iskola ezen a téren is tündöklik szomszédjainak jó példával. Bár követnék minél többen, Füzessy Márton s tanító társainak buzgólkodásukért nemkülönbben Birntingel Aurél urnak áldozatkészségeért a kir. tanfelügyelő elismerő köszönetét fejezte ki.

Megszűnt a marha száj és köröm betegsége. Ez öröndetes jelentést terjesztete be Palm Nándor ker. állami állat orvos a megyei alispáni hivatalnak. E jelenés szerint az egész vármegye területén még csak Ajnácskó községben és a téski pusztán találtak száj és köröm-fájásban szenvedő állatok; e körülményre való tekintettel a hasított körm állatokra elrendelt zárlat az egész vármegye területére a fentebb megjelölt községi és pusztai állomány kivételével feloldatik, — miből kifolyólag az országos és heti vásárookra leendő felhajtás meg van engedve, míg az ajnácskói és téski pusztai marha állományok továbbra is szigorú zár alatt maradnak.